

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การเสนอผลการวิจัยเรื่อง ความรู้ ทักษะคิด และการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของนักศึกษาศาสตร์ที่เรียนการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตภาคตะวันออกเฉียงใต้ ครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยได้ข้อสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษา ความรู้ ทักษะคิด และการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของนักศึกษาศาสตร์ที่เรียนการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตภาคตะวันออกเฉียงใต้
2. เพื่อเปรียบเทียบความรู้ ทักษะคิด และการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของนักศึกษาศาสตร์ที่เรียนการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตภาคตะวันออกเฉียงใต้ที่มีรายได้ อาชีพ และการรับข่าวสารแตกต่างกัน

สมมติฐานการวิจัย

1. นักศึกษาศาสตร์ที่เรียนการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตภาคตะวันออกเฉียงใต้ที่มีรายได้ต่างกัน จะมีความรู้ ทักษะคิด และการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน
2. นักศึกษาศาสตร์ที่เรียนการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตภาคตะวันออกเฉียงใต้ที่ประกอบอาชีพต่างกัน จะมีความรู้ ทักษะคิด และการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน
3. นักศึกษาศาสตร์ที่เรียนการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตภาคตะวันออกเฉียงใต้ที่มีการรับข่าวสารต่างกัน จะมีความรู้ ทักษะคิด และการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาศาสตร์ที่กำลังเรียนหมวดวิชาวิทยาศาสตร์ I ในหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีการศึกษา 2544 โดยมีกลุ่มประชากรทั้งหมด 385 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เป็นแบบสอบถามความรู้ ทักษะคิด และการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ของนักศึกษาศาสตร์ที่เรียนการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ

- ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (check list) จำนวน 7 ข้อ
- ตอนที่ 2 เป็นแบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ลักษณะคำถามเป็นแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ (Multiple choice) มี 4 ตัวเลือก จำนวน 24 ข้อ
- ตอนที่ 3 เป็นแบบวัดทัศนคติเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราลิกเออร์ท (Likert scale) มี 5 ระดับ จำนวน 24 ข้อ
- ตอนที่ 4 เป็นแบบวัดการนำไปใช้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ลักษณะคำถามเป็นแบบประมาณค่า (Rating Scale) มี 4 ระดับ จำนวน 24 ข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามด้วยตนเองและทางไปรษณีย์ เริ่มเก็บข้อมูลตั้งแต่วันที่ 15 สิงหาคม 2544 ถึงวันที่ 23 กันยายน 2544 ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน 385 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ของแบบสอบถามทั้งหมด

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม ความรู้ ทักษะคิด และการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน มาตรวจให้คะแนนและลงรหัส (Code) แล้วนำข้อมูลมาประมวลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ ใช้โปรแกรม SPSS* (Statistical Package for the Social Science X) ตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. แบบสอบถามตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม นำมาวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ
2. แบบสอบถามตอนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มาตรวจให้คะแนนเป็นรายชื่อ โดยคำตอบที่ถูกให้คะแนน 1 คำตอบที่ผิดให้คะแนน 0 แล้วนำคะแนนที่ได้มาหาค่ามัชฌิมเลขคณิต ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
3. นำแบบสอบถามตอนที่ 3 ทักษะเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมาแจกแจงความถี่ทั้งรายชื่อและส่วนรวม หาค่ามัชฌิมเลขคณิต ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
4. นำแบบสอบถามตอนที่ 4 การนำไปใช้ในชีวิตประจำวันเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมาแจกแจงความถี่ทั้งรายชื่อและส่วนรวม หาค่ามัชฌิมเลขคณิต ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
5. วิเคราะห์เปรียบเทียบความรู้ ทักษะ และการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันตามตัวแปรรายได้ อาชีพ การรับข่าวสาร โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance) ด้วยการทดสอบค่า F-test และทดสอบความแตกต่างระหว่างคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ่ (Scheffé, Multiple comparison of Treatment Mean)

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยออกเป็น 4 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นผลการวิจัยเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นผลการวิจัยเกี่ยวกับความรู้ ทักษะ และการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

ตอนที่ 3 เป็นผลการเปรียบเทียบความรู้ ทักษะ และการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ระหว่างรายได้ อาชีพ และการรับข่าวสาร

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะ

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. นักศึกษาศรีตัวอย่างทั้งหมดจำนวน 385 คน ส่วนใหญ่มีสถานภาพเป็นโสด ร้อยละ 72.99 ส่วนใหญ่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี ร้อยละ 47.27 ประกอบอาชีพทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม เป็นส่วนใหญ่ ร้อยละ 32.47 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ประมาณ 3,001 - 5000 บาท ร้อยละ 39.74

2. วิธีการรับข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของนักศึกษาสตรี

นักศึกษาสตรีส่วนใหญ่นิยมเปิดรับข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์ ร้อยละ 24.94 และสื่อวิทยุ ร้อยละ 24.94 และร้อยละ 21.82 เปิดรับข่าวสารจากสื่อหนังสือพิมพ์

นักศึกษาสตรีส่วนใหญ่ รับข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เรื่องผลกระทบที่เกิดจากสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ ร้อยละ 68.31 รองลงมา ร้อยละ 63.38 รับข่าวสารเรื่องประโยชน์ในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และร้อยละ 30.39 รับข่าวสารเรื่องการแนะนำวิธีการใหม่ๆ ในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม นักศึกษาสตรีส่วนใหญ่มีความสนใจเนื้อหาเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมที่ปรากฏอยู่ในสื่อต่างๆ เรื่องการกำจัดขยะเพื่อการป้องกันปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ ร้อยละ 63.38 รองลงมา ร้อยละ 62.60 สนใจเรื่องการใช้น้ำอย่างประหยัดและถูกต้อง และร้อยละ 43.90 สนใจเรื่อง การปลูกพืชเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรดิน

ตอนที่ 2 ความรู้ ทักษะ และ การนำไปใช้ในชีวิตประจำวันเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ของนักศึกษาสตรี สรุปได้ดังนี้

2.1 ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

คะแนนความรู้เมื่อนำมาเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ปรากฏว่า โดยส่วนรวม นักศึกษาสตรีทั้งหมดมีคะแนนอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาระดับความรู้จากการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมรายด้าน ทั้ง 4 ด้าน พบว่า โดยส่วนรวม นักศึกษาสตรีมีความรู้ในระดับดี

เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า โดยส่วนรวม นักศึกษาสตรี มีความรู้ด้านน้ำ และด้าน สารเคมีอยู่ในระดับดี ส่วนด้านดินมีความรู้ที่น้อยที่สุดอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า โดยส่วนรวม นักศึกษาสตรีมีความรู้ด้านน้ำ ในเรื่อง "ผลเสียที่มีต่อแหล่งน้ำธรรมชาติอันเกิดจากโรงงานอุตสาหกรรมในเขตภาคตะวันออก" มีคะแนนอยู่ในระดับดีมาก

2.2 ทักษะเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

คะแนนความคิดเห็นเมื่อนำมาเทียบกับเกณฑ์ ปรากฏว่า ค่าเฉลี่ยโดยส่วนรวมของนักศึกษาสตรีทั้งหมดมีคะแนนอยู่ในระดับพอใช้

เมื่อพิจารณาระดับความคิดเห็นของนักศึกษาศรีเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทั้ง 4 ด้าน พบว่าโดยส่วนรวมมีทัศนคติอยู่ในระดับดี

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า โดยส่วนรวม นักศึกษาศรีมีทัศนคติเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมด้านน้ำอยู่ในระดับดี ส่วนด้านดินมีทัศนคติน้อยที่สุดในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษาศรีมีทัศนคติเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมด้านน้ำอยู่ในระดับดี เรื่อง "ควรปิดน้ำฝักบัวขณะใช้สบู่ถูตัว" และเรื่อง "ควรมีการตรวจระดับตะกั่วในเลือดและปัสสาวะของนักศึกษาโรงเรียนต่าง ๆ ย่านอุตสาหกรรม" มีคะแนนอยู่ในระดับดี

2.3 การนำไปใช้ในชีวิตประจำวันเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

เมื่อพิจารณาระดับการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันจากการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทั้ง 4 ด้าน พบว่า โดยส่วนรวมของนักศึกษาศรีทั้งหมด มีการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน อยู่ในระดับปฏิบัติ นาน ๆ ครั้ง

เมื่อแยกพิจารณารายด้าน พบว่า โดยส่วนรวมมีการนำไปใช้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมด้านสารเคมีในชีวิตประจำวันอยู่ในระดับปฏิบัติบ่อยครั้ง และมีการนำไปใช้ด้านขยะน้อยที่สุด อยู่ในระดับไม่เคยปฏิบัติเลย

เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า โดยส่วนรวมมีการนำไปใช้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมด้านสารเคมีมากที่สุดในเรื่อง "ล้างจานหรือชามด้วยผงซักฟอก"

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบความรู้ทัศนคติ และการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

3.1 นักศึกษาศรีที่มีรายได้ต่างกันมีความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมโดยรวมทุกด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากการทดสอบรายด้าน พบว่า นักศึกษาศรีที่มีรายได้ต่างกัน มีความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมด้านดิน น้ำ ขยะ สารเคมีแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จากการทดสอบรายข้อย่อย พบว่า มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องการทำที่ช่วยกำจัดน้ำเสียแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เรื่องวิธีการที่ช่วยฟื้นฟูน้ำเสียให้ดีขึ้น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องการปฏิบัติที่ถูกต้องเกี่ยวกับการใช้สารพิษ แตกต่างกันอย่าง

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เรื่องผลกระทบต่อสุขภาพที่เกิดจากสารพิษ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนข้อทดสอบอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาเป็นรายคู่ พบว่า นักศึกษาศาสตรีที่มีรายได้ประมาณ 7,001 - 10,000 บาท กับมีรายได้มากกว่า 10,000 บาทขึ้นไป มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องการทำที่ช่วยกำจัดน้ำเสีย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพบว่า ที่มีรายได้น้อยกว่า 3,000 บาท กับมีรายได้ประมาณ 5,001 - 7,000 บาท มีความรู้เกี่ยวกับวิธีการที่ช่วยฟื้นฟูน้ำเสียให้ดีขึ้น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพบว่า ที่มีรายได้ประมาณ 3,001- 5,000 บาท กับมีรายได้ประมาณ 7,001 - 10,000 บาท มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องการปฏิบัติที่ถูกต้องเกี่ยวกับการใช้สารพิษ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพบว่าที่ไม่มีรายได้กับมีรายได้ประมาณ 5,001 - 7,000 บาท มีความรู้เกี่ยวกับผลกระทบต่อสุขภาพที่เกิดจากสารพิษ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนกลุ่มอื่นไม่แตกต่างกัน

3.2 นักศึกษาศาสตรีที่มีอาชีพต่างกันมีความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมโดยรวมทุกด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากการทดสอบรายด้าน พบว่า นักศึกษาศาสตรีที่มีอาชีพต่างกัน มีความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมด้านดิน น้ำ ขยะ สารเคมี แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากการทดสอบรายข้อย่อยพบว่า มีทัศนคติเรื่องวิธีการที่ช่วยฟื้นฟูน้ำเสียให้ดีขึ้น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณาเป็นรายคู่พบว่า นักศึกษาศาสตรีที่ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป กับประกอบอาชีพอื่นๆ มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องวิธีการที่ช่วยฟื้นฟูน้ำเสียให้ดีขึ้น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนกลุ่มอื่นไม่แตกต่างกัน

3.3 นักศึกษาศาสตรีที่รับข่าวสารต่างกันมีความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมโดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากการทดสอบรายด้าน พบว่า นักศึกษาศาสตรีที่รับข่าวสารต่างกัน มีความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมด้านดิน น้ำ และสารเคมี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านขยะ พบว่าแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากทดสอบรายช้อย่อย พบว่า มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องวิธีป้องกันดินเสื่อมคุณภาพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เรื่องพืชที่ช่วยเพิ่มคุณภาพของดินได้ดีที่สุด แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เรื่องวิธีแก้ไขปัญหามลพิษน้ำในชุมชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เรื่องสาเหตุที่ทำให้แม่น้ำลำคลองในชุมชนเน่าเสีย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เรื่องวิธีการที่ช่วยฟื้นฟูน้ำเสียให้ดีขึ้น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เรื่องการปฏิบัติที่ถูกต้องเกี่ยวกับการใช้สารพิษ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เรื่องผลกระทบต่อสุขภาพที่เกิดจากสารพิษ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เรื่องการเลือกใช้สารเคมีในชีวิตประจำวันที่ปลอดภัยตามการรับรองของมาตรฐานอุตสาหกรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนข้อทดสอบอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาเป็นรายคู่พบว่า นักศึกษาศรีที่รับข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์ กับหอกระจายข่าว และรับข่าวสารจากสื่อวิทยุกับหอกระจายข่าว มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องวิธีป้องกันดินเสื่อมคุณภาพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และพบว่า นักศึกษาศรีที่รับข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์ กับครู ฯลฯ และรับข่าวสารจากสื่อวิทยุกับครู ฯลฯ มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องพืชที่ช่วยเพิ่มคุณภาพของดินมากที่สุด แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และพบว่า นักศึกษาศรีที่รับข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์กับหนังสือพิมพ์ และนักศึกษาศรีที่รับข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์กับครู ฯลฯ และนักศึกษาศรีที่รับข่าวสารจากสื่อวิทยุกับครู ฯลฯ มีความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมด้านดิน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และพบว่า นักศึกษาศรีที่รับข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์กับหนังสือพิมพ์ มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องวิธีแก้ไขปัญหามลพิษทางน้ำในชุมชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพบว่า นักศึกษาศรีที่รับข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์กับวิทยุ และที่รับข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์กับครู ฯลฯ มีความรู้เกี่ยวกับสาเหตุที่ทำให้แม่น้ำลำคลองในชุมชนเน่าเสีย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพบว่า นักศึกษาศรีที่รับข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์กับครู ฯลฯ มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องวิธีการที่ช่วยฟื้นฟูน้ำเสียให้ดีขึ้น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพบว่า นักศึกษาศรีที่รับข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์กับครู ฯลฯ มีความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมด้านน้ำ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และพบว่า นักศึกษาศรีที่รับข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์กับนิตรสารหรือวารสาร มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องการ

ปฏิบัติที่ถูกต้องเกี่ยวกับการใช้สารพิษ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพบว่า นักศึกษาศาสตร์ที่รับข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์กับนิตรสารหรือวารสาร มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องผลกระทบต่อสุขภาพที่เกิดจากสารพิษ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และพบว่า นักศึกษาศาสตร์ที่รับข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์กับหนังสือพิมพ์มีความรู้เกี่ยวกับการเลือกใช้สารเคมีในชีวิตประจำวันที่ปลอดภัยตามการรับรองของมาตรฐานอุตสาหกรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพบว่า นักศึกษาศาสตร์ที่รับข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์กับวิทยุ มีความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมด้านสารเคมี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และพบว่า นักศึกษาศาสตร์ที่รับข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์กับหนังสือพิมพ์ มีความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมโดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.4 นักศึกษาศาสตร์ที่มีรายได้ต่างกันมีทัศนคติเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยรวม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากการทดสอบรายด้าน พบว่า นักศึกษาศาสตร์ที่มีรายได้ต่างกัน มีทัศนคติเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมด้านดิน น้ำ ขยะ และสารเคมีในชีวิตประจำวัน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากการทดสอบรายข้อย่อยพบว่า นักศึกษาศาสตร์มีทัศนคติเกี่ยวกับเรื่องการปลูกพืชตลอดทั้งปี จะช่วยให้ดินมีความอุดมสมบูรณ์ขึ้น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เรื่องการปลูกพืชติดต่อกันเป็นเวลานาน ๆ จะช่วยให้ดินมีธาตุอาหารเพิ่มขึ้น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เรื่องการแยกขยะที่จะทิ้งลงในถังขยะแต่ละประเภทเป็นการสิ้นเปลืองถังขยะโดยไม่จำเป็น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีทัศนคติเกี่ยวกับเรื่องรัฐบาลควรมีมาตรการให้ทุกบ้านแยกประเภทของขยะก่อนทิ้ง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เรื่องการนำหนังสือพิมพ์ที่อ่านแล้วมาทำถุงใส่อาหารที่มีน้ำมันเป็นการลดขยะได้อีกทางหนึ่ง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนข้อทดสอบอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาเป็นรายคู่พบว่า นักศึกษาศาสตร์ที่มีรายได้ประมาณ 3,001 - 5,000 บาท กับมีรายได้ประมาณ 7,001-10,000 บาท มีทัศนคติเกี่ยวกับการปลูกพืชตลอดทั้งปี จะช่วยให้ดินมีความอุดมสมบูรณ์ขึ้น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพบว่า นักศึกษาศาสตร์ที่ไม่มีรายได้กับมีรายได้มากกว่า 10,000 บาทขึ้นไป มีทัศนคติเกี่ยวกับการปลูกพืชติดต่อกันเป็นเวลานาน ๆ จะช่วยให้ดินมีธาตุอาหารเพิ่มขึ้น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

และนักศึกษาศาสตร์ที่มีรายได้ประมาณ 3,001 - 5,000 บาท กับมีรายได้มากกว่า 10,000 บาทขึ้นไป มีทัศนคติเกี่ยวกับการปลูกพืชติดต่อกันเป็นเวลานาน ๆ จะช่วยให้ดินมีธาตุอาหารเพิ่มขึ้น แต่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพบว่านักศึกษาศาสตร์ที่มีรายได้ ประมาณ 3,001 - 5,000 บาท กับมีรายได้ประมาณ 7,001-10,000 บาท มีทัศนคติเกี่ยวกับการแยกขยะที่จะทิ้งลงในถังขยะแต่ละประเภทเป็นการสิ้นเปลืองโดยไม่จำเป็น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพบว่านักศึกษาศาสตร์ที่มีรายได้น้อยกว่า 3,000 บาท กับมีรายได้ประมาณ 7,001-10,000 บาท และมีรายได้ประมาณ 3,001 - 5,000 บาทกับมีรายได้ประมาณ 7,001-10,000 บาท มีทัศนคติเกี่ยวกับรัฐบาลควรมีมาตรการให้ทุกบ้านแยกประเภทขยะก่อนทิ้ง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพบว่านักศึกษาศาสตร์ที่มีรายได้น้อยกว่า 3,000 บาท กับมีรายได้ประมาณ 7,001-10,000 บาท มีทัศนคติเกี่ยวกับการนำหนังสือพิมพ์ที่อ่านแล้วมาทำถุงใส่อาหารที่มีน้ำมัน เป็นการลดขยะไปได้อีกทางหนึ่ง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนกลุ่มอื่นไม่แตกต่างกัน

3.5 นักศึกษาศาสตร์ที่มีอาชีพต่างกัน มีทัศนคติเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากการทดสอบรายด้าน พบว่า นักศึกษาศาสตร์ที่ประกอบอาชีพแตกต่างกัน มีทัศนคติเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมด้านดิน น้ำ ขยะ และสารเคมี แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากการทดสอบรายข้อย่อยพบว่า นักศึกษาศาสตร์ที่มีอาชีพต่างกัน มีทัศนคติเกี่ยวกับเรื่องการนำขยะจากโรงงานมาทิ้งในชุมชนนั้น แสดงถึงการขาดความรับผิดชอบต่อสังคม เรื่องสีผสมอาหารที่ได้มาตรฐาน แม้ใส่จำนวนมากก็ไม่เกิดโทษต่อร่างกาย เรื่องบุคคลใดเป็นผู้ก่อให้เกิดสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ บุคคลนั้นควรเป็นผู้รับภาระเสียค่าใช้จ่าย ในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมนั้น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนข้อทดสอบอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาเป็นรายคู่พบว่า และพบว่า นักศึกษาศาสตร์ที่ประกอบอาชีพรับราชการหรือรัฐวิสาหกิจกับพนักงานบริษัทเอกชน มีทัศนคติเกี่ยวกับเรื่องการนำขยะจากโรงงานมาทิ้งในชุมชนนั้น แสดงถึงการขาดความรับผิดชอบต่อสังคม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพบว่านักศึกษาศาสตร์ที่ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไปกับประกอบอาชีพรับราชการหรือรัฐวิสาหกิจ และนักศึกษาศาสตร์ที่ประกอบอาชีพรับราชการหรือรัฐวิสาหกิจกับประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน และนักศึกษาประกอบอาชีพรับราชการหรือรัฐวิสาหกิจกับประกอบอาชีพอื่น ๆ มีทัศนคติเกี่ยวกับ

เรื่องสี่ผสมอาหารที่ได้มาตรฐานแม้ใส่จำนวนมากก็ไม่เกิดโทษต่อร่างกาย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพบว่านักศึกษาศาสตร์ที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมกับอาชีพรับราชการหรือรัฐวิสาหกิจ มีทัศนคติเกี่ยวกับบุคคลใดเป็นผู้ก่อให้เกิดสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ บุคคลนั้นควรเป็นผู้รับภาระเสียค่าใช้จ่ายในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมนั้น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนกลุ่มอื่นไม่แตกต่างกัน

3.6 นักศึกษาศาสตร์ที่รับข่าวสารต่างกัน มีทัศนคติเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากการทดสอบรายด้าน พบว่า นักศึกษาศาสตร์ที่รับข่าวสารแตกต่างกัน มีทัศนคติเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมด้านดิน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านสารเคมีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านน้ำ และด้านขยะ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากการทดสอบรายข้อย่อยพบว่า นักศึกษาศาสตร์ที่มีการรับข่าวสารแตกต่างกัน มีทัศนคติเกี่ยวกับเรื่องการใส่ปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยวิทยาศาสตร์เป็นการรักษาคุณภาพของดิน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เรื่องน้ำทิ้งจากโรงงานอุตสาหกรรมทำให้แม่น้ำลำคลองเปลี่ยนสีเท่านั้น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เรื่องการแยกขยะที่จะทิ้งลงในถังขยะแต่ละประเภทเป็นสิ่งปลูกสร้างขยะโดยไม่จำเป็น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เรื่องรัฐบาลควรมีมาตรการให้ทุกบ้านแยกประเภทขยะก่อนทิ้ง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เรื่องบุคคลใดเป็นผู้ก่อให้เกิดสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ บุคคลนั้นควรเป็นผู้รับภาระเสียค่าใช้จ่ายในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เรื่องการใช้ผงซักฟอกชำระสิ่งของจากอาคารบ้านเรือนเมื่อไหลลงสู่แม่น้ำเป็นการชำระล้างและช่วยทำความสะอาดแม่น้ำได้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนข้ออื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาเป็นรายคู่พบว่า นักศึกษาศาสตร์ที่รับข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์ กับหนังสือพิมพ์ มีทัศนคติเกี่ยวกับการใส่ปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยวิทยาศาสตร์เป็นการรักษาคุณภาพของดิน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพบว่านักศึกษาศาสตร์ที่รับข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์ กับหนังสือพิมพ์ มีทัศนคติเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมด้านดิน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และพบว่านักศึกษาศาสตร์ที่รับข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์กับหนังสือพิมพ์ มีทัศนคติเกี่ยวกับน้ำทิ้งจากโรงงานอุตสาหกรรมทำให้แม่น้ำลำคลองเปลี่ยนสีเท่านั้น แตกต่างกัน

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพบว่านักศึกษาสตรีที่รับข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์กับนิตยสารหรือวารสาร มีทัศนคติเกี่ยวกับเรื่องการแยกขยะที่จะทิ้งลงในถังขยะแต่ละประเภท เป็นการสิ้นเปลืองถังขยะโดยไม่จำเป็น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และพบว่า นักศึกษาสตรีที่รับข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์ กับหนังสือพิมพ์ มีทัศนคติเกี่ยวกับการเรื่องรัฐบาลควรมีมาตรการให้ทุกบ้านแยกประเภทขยะก่อนทิ้ง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และพบว่า นักศึกษาสตรีที่รับข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์ กับหนังสือพิมพ์ มีทัศนคติเกี่ยวกับเรื่อง บุคคลใดเป็นผู้ก่อให้เกิดสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ บุคคลนั้นควรเป็นผู้รับภาระเสียค่าใช้จ่ายในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมนั้น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพบว่า นักศึกษาสตรีที่รับข่าวสารจากสื่อครู ฯลฯ กับหอกระจายข่าว มีทัศนคติเกี่ยวกับเรื่องการใช้ผงซักฟอกชำระสิ่งของจากอาคารบ้านเรือนเมื่อไหลลงสู่แม่น้ำเป็นการชำระล้าง และช่วยทำความสะอาดแม่น้ำได้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และที่รับข่าวสารจากสื่อ นิตยสารหรือวารสารกับหอกระจายข่าว มีทัศนคติเกี่ยวกับเรื่องการใช้ผงซักฟอกชำระสิ่งของจากอาคารบ้านเรือน เมื่อไหลลงสู่แม่น้ำเป็นการชำระล้างและช่วยทำความสะอาดแม่น้ำได้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพบว่า นักศึกษาสตรีที่รับข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์กับหนังสือพิมพ์ มีทัศนคติเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมด้านสารเคมีในชีวิตประจำวัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพบว่า นักศึกษาสตรีที่รับข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์กับหนังสือพิมพ์ มีทัศนคติเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมโดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และพบว่า นักศึกษาสตรีที่รับข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์กับนิตยสารหรือวารสาร มีทัศนคติเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมโดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนกลุ่มอื่นไม่แตกต่างกัน

3.7 นักศึกษาสตรีที่มีรายได้ต่างกัน มีการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากการทดสอบรายด้าน พบว่า นักศึกษาสตรีที่มีรายได้แตกต่างกัน มีการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมด้านน้ำแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านดิน ด้านขยะ และด้านสารเคมี แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากการทดสอบรายข้อย่อยพบว่า นักศึกษาสตรีมีการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันเกี่ยวกับเรื่องดูแลรักษาต้นไม้ด้วยการใส่ปุ๋ยหมักและปุ๋ยคอก เรื่องนำน้ำที่ใช้ล้างผักและผลไม้

แล้วไปรดต้นไม้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน เรื่องล้างจานและชามด้วยผงซักฟอก เรื่องเลือกใช้ภาชนะใส่อาหารที่มีลวดลายและสีต่าง ๆ สำหรับเด็ก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนข้อทดสอบอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาเป็นรายคู่พบว่า นักศึกษาศาสตรีที่มีรายได้ประมาณ 5,001 - 7,000 บาท กับมีรายได้มากกว่า 10,000 บาทขึ้นไป และนักศึกษาศาสตรีที่มีรายได้ประมาณ 7,001 - 10,000 บาท กับมีรายได้มากกว่า 10,000 บาทขึ้นไป มีการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันเกี่ยวกับการดูแลรักษาต้นไม้ ด้วยการใส่ปุ๋ยหมักและปุ๋ยคอก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และพบว่านักศึกษาศาสตรีที่ไม่มีรายได้ กับมีรายได้มากกว่า 10,000 บาทขึ้นไป และนักศึกษาศาสตรีที่มีรายได้ประมาณ 3,001 - 5,000 บาท กับมีรายได้ประมาณ 7,001 - 10,000 บาท และนักศึกษาศาสตรีที่มีรายได้ 3,001 - 5,000 บาท กับมีรายได้มากกว่า 10,000 บาทขึ้นไป มีการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันเกี่ยวกับการดูแลรักษาต้นไม้ด้วยการใส่ปุ๋ยหมักและปุ๋ยคอก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพบว่านักศึกษาศาสตรีที่มีรายได้ไม่น้อยกว่า 3,000 บาท กับที่มีรายได้มากกว่า 10,000 บาทขึ้นไป มีการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันเกี่ยวกับการนำน้ำที่ล้างผักและผลไม้แล้วไปรดต้นไม้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพบว่า นักศึกษาศาสตรีที่ไม่มีรายได้กับมีรายได้ประมาณ 7,001 - 10,000 บาท มีการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมด้านน้ำ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักศึกษาศาสตรีที่มีรายได้ไม่น้อยกว่า 3,000 บาท กับมีรายได้มากกว่า 10,000 บาทขึ้นไป มีการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันเกี่ยวกับล้างจานหรือชามด้วยผงซักฟอก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และพบว่านักศึกษาศาสตรีที่ไม่มีรายได้กับมีรายได้มากกว่า 10,000 บาทขึ้นไป และนักศึกษาศาสตรีที่รายได้ไม่น้อยกว่า 3,000 บาทกับมีรายได้มากกว่า 10,000 บาทขึ้นไป มีการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันเกี่ยวกับเลือกใช้ภาชนะใส่อาหาร ที่มีลวดลายและสีต่าง ๆ สำหรับเด็ก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักศึกษาศาสตรีที่มีรายได้ประมาณ 5,001 - 7,000 บาท กับมีรายได้มากกว่า 10,000 บาทขึ้นไป มีการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันเกี่ยวกับการเลือกใช้ภาชนะใส่อาหารที่มีลวดลายและสีต่าง ๆ สำหรับเด็ก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนกลุ่มอื่นไม่แตกต่างกัน

3.8 นักศึกษาศาสตรีที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากการทดสอบรายด้านพบว่า นักศึกษาสตรีที่ประกอบอาชีพแตกต่างกัน จะมีการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมด้านดิน น้ำ ขยะ และสารเคมี แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากการทดสอบรายข้อย่อยพบว่า นักศึกษาสตรีมีการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันเกี่ยวกับเรื่องทิ้งซากหักผุพังของต้นไม้ไว้โคนต้นไม้ เรื่องล้างรถด้วยการตักน้ำใส่ถังแทนการใช้สายยาง เรื่องการกำจัดพลาสติกและโฟมด้วยวิธีฝังกลบ เรื่องการเลือกที่จะนำถุงพลาสติกที่ใช้มาใช้ซ้ำอีกครั้ง และเรื่องการเจาะจงเลือกซื้อเครื่องสำอางทำจากสมุนไพรหรือสกัดจากสารธรรมชาติ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนข้ออื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาเป็นรายคู่พบว่า นักศึกษาสตรีที่ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป กับแม่บ้าน มีการนำไปใช้เกี่ยวกับทิ้งซากหักผุพังของต้นไม้ไว้โคนต้นไม้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักศึกษาสตรีที่ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม กับแม่บ้าน และ พนักงานบริษัทเอกชน กับแม่บ้าน มีการนำไปใช้เกี่ยวกับทิ้งซากหักผุพังของต้นไม้ไว้โคนต้นไม้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพบว่า นักศึกษาสตรีที่ประกอบอาชีพเกษตรกรกรรม กับทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม มีการนำไปใช้เกี่ยวกับการล้างรถด้วยการตักน้ำใส่ถังแทนการใช้สายยาง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพบว่านักศึกษาสตรีที่ประกอบอาชีพค้าขายหรือกิจการส่วนตัวกับรับราชการหรือรัฐวิสาหกิจ มีการนำไปใช้เกี่ยวกับการเลือกที่จะนำถุงพลาสติกที่ใช้แล้ว มาใช้ซ้ำอีกครั้ง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพบว่านักศึกษาสตรีที่ประกอบอาชีพเป็นพนักงานบริษัทเอกชน กับแม่บ้าน มีการนำไปใช้เกี่ยวกับการกำจัดพลาสติกและโฟมด้วยวิธีฝังกลบ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพบว่านักศึกษาสตรี ที่ประกอบอาชีพเกษตรกรกรรมกับอาชีพรับจ้างทั่วไป มีการนำไปใช้เกี่ยวกับเจาะจงเลือกซื้อเครื่องสำอางทำจากสมุนไพร หรือสกัดจากสารธรรมชาติ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนกลุ่มอื่นไม่แตกต่างกัน

3.9 นักศึกษาสตรีที่รับข่าวสารจากสื่อต่างกัน มีการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมโดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการทดสอบรายด้านพบว่า นักศึกษาสตรีที่รับข่าวสารแตกต่างกัน จะมีการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมด้านดิน น้ำ ขยะ และสารเคมีในชีวิตประจำวัน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากการทดสอบรายช้อย่อยพบว่า นักศึกษาศาสตร์ที่การนำไปใช้ในชีวิตประจำวันเกี่ยวกับเรื่องทิ้งซากห้กมุพ้งของต้นไม้ไว้โคนต้น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เรื่องการเลือกที่จะนำถุงพลาสติกที่ใช้แล้วมาใช้ซ้ำอีกครั้ง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และพบว่านักศึกษาศาสตร์ที่การนำไปใช้ในชีวิตประจำวันเกี่ยวกับเรื่องการกำจัดพลาสติก และโฟมด้วยวิธีฝังกลบ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เรื่องจะจงเลือกซื้อเครื่องสำอางทำจากสมุนไพรหรือสกัดจากธรรมชาติ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนข้ออื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาเป็นรายคู่พบว่า และพบว่านักศึกษาศาสตร์ที่รับข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์กับนิตยสารหรือวารสาร มีการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันเกี่ยวกับเรื่องทิ้งซากห้กมุพ้งของต้นไม้ไว้โคนต้น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักศึกษาศาสตร์ที่รับข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์กับหนังสือพิมพ์ มีการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันเกี่ยวกับเรื่องการเลือกที่จะนำถุงพลาสติกที่ใช้แล้วมาใช้ซ้ำอีกครั้ง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และพบว่านักศึกษาศาสตร์ที่รับข่าวสารจากสื่อ นิตยสารหรือวารสารกับครูฯ มีการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันเกี่ยวกับเรื่องกำจัดพลาสติกและโฟมด้วยวิธีฝังกลบ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพบว่านักศึกษาศาสตร์ที่รับข่าวสารจากโทรทัศน์กับนิตยสารหรือวารสาร มีการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันเกี่ยวกับเรื่องการจะจงเลือกซื้อเครื่องสำอางจากสมุนไพรหรือสกัดจากธรรมชาติ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพบว่านักศึกษาศาสตร์ที่รับข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์กับหนังสือพิมพ์ มีการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันโดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนกลุ่มอื่นไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

จากข้อค้นพบในการวิจัย มีประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายดังนี้

1. ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของนักศึกษาศาสตร์ พบว่า นักศึกษาศาสตร์โดยรวมมีความรู้อยู่ในระดับดี ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของศิริชัย ต้นตระกูล (2538) พบว่าสตรีอาสาพัฒนามีความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในชนบทระดับสูง ทั้งนี้เนื่องจากผู้หญิงเริ่มมีบทบาทในสังคมมากขึ้น สังคมเปิดโอกาสให้ผู้หญิงได้รับการศึกษาสูงขึ้น ทำให้การเรียนรู้ของนักศึกษาศาสตร์เพิ่มขึ้น และนักศึกษาศาสตร์ทุกคน ต้องเรียนวิชาที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในวิชาวิทยาศาสตร์ 1

ซึ่งเป็นวิชาบังคับ เมื่อมาทำแบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ที่ถามเนื้อหาในบทเรียน จึงทำให้นักศึกษาศาสตร์ทำคะแนนจากแบบทดสอบมีความรู้สูงตามไปด้วย

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษาศาสตร์ส่วนมากมีความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ในเรื่องของผลเสียที่มีต่อแหล่งน้ำธรรมชาติอันเกิดจากโรงงานอุตสาหกรรมในเขตภาคตะวันออก อยู่ในระดับดีมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 ได้กำหนดให้ภาคตะวันออกเป็นพื้นที่โครงการพัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก ซึ่งเป็นโครงการพัฒนาอุตสาหกรรมระดับภูมิภาคขนาดใหญ่โครงการแรกของประเทศไทย เป็นระยะที่โครงการได้ขยายตัวอย่างเต็มที่ นักศึกษาศาสตร์ได้รับผลกระทบโดยตรง จึงใส่ใจที่จะเรียนรู้อันจะนำไปสู่ทัศนคติ และการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันก็ถูกต้อง ซึ่งจะสอดคล้องกับ ศิริพร หงส์พันธุ์ (2527) พบว่านักศึกษาผู้ใหญ่ระดับ 5 ในเขตการศึกษา 5 มีความรู้เกี่ยวกับมลพิษทางสภาวะแวดล้อมอยู่ในระดับสูง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างเหล่านี้ เคยได้รับผลกระทบโดยตรง จึงทำให้เกิดการเรียนรู้ในสิ่งที่ตนเองได้ประสบมา ประกอบกับอาจเป็นเพราะสื่อต่าง ๆ มุ่งเสนอข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม เป็นพิษมาก เนื่องจากเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันและอยู่ใกล้ตัวกับนักศึกษาศาสตร์ ซึ่ง โนลส์ ได้กล่าวไว้ว่า ลักษณะของผู้ใหญ่จะเรียนรู้ได้ดีที่สุด หากได้เรียนรู้ในสิ่งที่ประโยชน์ และมีความจำเป็นต่อรู้ เช่นเดียวกับ อาชญญา รัตนอุบล (2542) ได้กล่าวว่า ควรใช้ประสบการณ์ที่มีอยู่ในตัวผู้เรียนแต่ละคนเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน ซึ่งอาจจะใช้หลายวิธีผสมผสานกัน เช่น การให้ความรู้ผ่านสื่อประเภทต่าง ๆ ได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ คอมพิวเตอร์ หอกระจายข่าว กระดานข่าว เพราะสื่อเหล่านี้จะเอื้อต่อสภาพของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ หรือการพบปะกับครูผู้สอน หรือการจัดให้มีแหล่งความรู้ในชุมชน ศูนย์การเรียน ที่อ่านหนังสือ และแหล่งการเรียนรู้ และการส่งเสริมการรวมกลุ่มของประชาชนในชุมชน เพื่อจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในลักษณะต่าง ๆ พุดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์ เชิญวิทยากรมาบรรยาย จัดอบรม เป็นต้น

2. ทัศนคติเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของนักศึกษาศาสตร์ พบว่า นักศึกษาศาสตร์มีทัศนคติอยู่ในระดับดี เนื่องจากบลูม (1971) กล่าวว่า ถ้ามีความรู้ความเข้าใจ ในการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อม บุคคลนั้นย่อมมีทัศนคติต่อสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่ดี สอดคล้องกับผลงานวิจัยของศิริพร หงส์พันธุ์ (2527) ศึกษาวิจัยเรื่อง ความรู้ และเจตคติและการปฏิบัติเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ ของนักศึกษาผู้ใหญ่ระดับ 5 ในเขตการศึกษา 5 พบว่า นักศึกษาผู้ใหญ่ มีความรู้เกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นพิษในระดับสูง

มีเจตคติเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นพิษในทางบวก และมีการปฏิบัติเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นพิษในทางที่ถูกต้อง ทั้งนี้เนื่องมาจากทั้งภาครัฐและเอกชน ได้ตื่นตัว มีการรณรงค์ในเรื่องการส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม รวมทั้งการป้องกัน การแก้ไข ภาวะมลพิษในสิ่งแวดล้อมกันอย่างกว้างขวาง โดยผ่านสื่อมวลชนต่าง ๆ ตลอดจนเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นศูนย์กลางความเจริญก้าวหน้าทางด้านอุตสาหกรรมและการสื่อสาร ทำให้นักศึกษาศาสตร์ได้รับข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมแพร่หลายอีกด้วย จึงส่งผลให้นักศึกษาศาสตร์เกิดความตระหนักถึงความสำคัญของการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมรวมทั้งช่วยเสริมสร้างทัศนคติที่ดีให้แก่ นักศึกษาศาสตร์ด้วย

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษาศาสตร์ส่วนมากมีทัศนคติเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ควรมีการตรวจระดับตะกั่วในเลือดและปัสสาวะของนักศึกษา โรงเรียนต่าง ๆ ที่อยู่ในย่านอุตสาหกรรมอยู่ในระดับดี ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นศูนย์กลางความเจริญก้าวหน้าทางอุตสาหกรรมและการสื่อสาร ดังเช่น กรณีนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุดปล่อยสารพิษ ทำให้นักเรียนที่อยู่บริเวณรอบข้างโรงงานได้รับสารพิษและเป็นอันตรายต่อสุขภาพ ซึ่งเรื่องนี้กำลังเป็นปัญหาวิกฤตที่ประชาชนในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือกำลังประสบอยู่ ซึ่งกลุ่มนักศึกษาศาสตร์ที่เป็นตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ส่วนใหญ่เป็นผู้ใหญ่ในวัยต้น (อายุระหว่าง 18-25 ปี) ผู้ใหญ่วัยนี้จะมีความรับผิดชอบต่อสังคม จะมีความรู้สึกรับผิดชอบในหน้าที่ และกล้าตัดสินใจด้วยตนเอง กล้าเผชิญกับปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตประจำวัน จึงส่งผลให้นักศึกษาศาสตร์เกิดความตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาสิ่งแวดล้อม จึงทำให้นักศึกษาศาสตร์มีทัศนคติในเรื่องดังกล่าว อยู่ในระดับดีมาก ซึ่ง อาชญญา รัตนอุบล (2542) ได้สรุปว่า ลักษณะความพร้อมของผู้เรียนจะเกิดขึ้น เมื่อได้เข้าสู่วุฒิภาวะความเป็นผู้ใหญ่แล้วคือบุคคลจะมีมีโนทัศน์การรับรู้ สามารถนำตนเองได้ ประสบการณ์ต่าง ๆ ที่บุคคลสะสมไว้นั้นสามารถใช้เป็นแหล่งการเรียนรู้อันทรงคุณค่าได้ บุคคลจะมีความพร้อม จะมีความสนใจที่จะเรียนมากขึ้นเมื่อเป็นการเรียนที่มุ่งไปประยุกต์ใช้ในปัจจุบัน และจะเป็นการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติ

สำหรับข้อที่นักศึกษาศาสตร์มีทัศนคติในระดับที่ต้องแก้ไข ในเรื่องการปลูกพืชตลอดทั้งปี จะช่วยให้ดินมีความอุดมสมบูรณ์ขึ้น ทั้งนี้เนื่องมาจากในอดีตที่ผ่านมา สตรีมีบทบาทเกี่ยวข้องกับธรรมชาติ โดยเฉพาะในเรื่องการใช้ดินเพื่อทำการเพาะปลูกสำหรับบริโภคของครอบครัว และชุมชน ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่า สตรีมีบทบาทในการใช้ทรัพยากรได้อย่างเหมาะสม เมื่อระบบเศรษฐกิจมีการขยายตัวมากขึ้น การนำเทคโนโลยีเพื่อการเพิ่มผลผลิตมาใช้กันมากขึ้น และการเปลี่ยนแปลงทาง

โครงสร้างการผลิตที่มีการเพิ่มโรงงานอุตสาหกรรมมากขึ้น และผลจากการวิจัยในครั้งนี้ พบว่าส่วนใหญ่ นักศึกษาสตรี มีอาชีพทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม ซึ่งส่งผลกระทบต่อนักศึกษาสตรีโดยตรง เนื่องจากเป็นผู้ที่ต้องใช้ทรัพยากรธรรมชาติในชีวิตประจำวัน และเพื่อความอยู่รอด เมื่อสภาพแวดล้อม ไม่เอื้ออำนวยต่อการเพาะปลูก พื้นที่ทำการเกษตรกรรมไม่เหมาะสม จึงทำให้สตรีออกไปทำงานใน โรงงานอุตสาหกรรมเพิ่มมากขึ้นด้วย

3. การนำไปใช้ในชีวิตประจำวันเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับปฏิบัติ นาน ๆ ครั้ง ซึ่งสอดคล้องกับความคิดของประภาเพ็ญ สุวรรณ (2520) ที่กล่าวว่า ความรู้อย่างเดียวไม่ได้เป็นข้อยืนยันว่าบุคคลจะปฏิบัติตามสิ่งที่ตนรู้เสมอไป หรืออีกประการหนึ่งก็คือ การที่นักศึกษาสตรีจะตั้งใจปฏิบัติ หรือไม่ปฏิบัติ นั้นขึ้นอยู่กับปัญหา และสถานการณ์ว่า ชักจูงหรือบีบบังคับให้นักศึกษาสตรีต้องแสดง พฤติกรรมออกมาหรือไม่ และจากผล การวิจัย ยังพบว่า การนำไปใช้ในชีวิตประจำวันด้านขยะ อยู่ในระดับไม่เคยปฏิบัติเลย ซึ่งสอดคล้องกับโรเจอร์ (อ้างถึงในพิรพันธ์ บูรณะโสภณ, 2538) กล่าวว่าทัศนคติและพฤติกรรมของบุคคลนั้น ไม่สัมพันธ์กัน อย่างต่อเนื่องเสมอไป กล่าวคือเมื่อการสื่อสารก่อให้เกิดความรู้และทัศนคติในทางบวกต่อสิ่งที่ เผยแพร่ นั้น แต่ในขั้นยอมรับปฏิบัติอาจมีผลในทางตรงข้ามก็ได้ ดังนั้นรัฐและหน่วยงานที่รับผิดชอบ ควรมีการปรับปรุงโดยเพิ่มมาตรการสอดคล้องดูแลต่อผู้ที่กระทำความผิด เสริมกับพระราชบัญญัติ การรักษาความสะอาดควบคู่กันไป เพื่อจะได้บรรลุผลในการปฏิบัติรวมทั้งปลูกฝังค่านิยม โดยการเผยแพร่โครงการต่าง ๆ เกี่ยวกับการกำจัดขยะมูลฝอย เช่น จัดนิทรรศการการเผยแพร่ข่าวสาร ผลงานในการนำสิ่งของที่ใช้แล้วมาใช้ประโยชน์อีกครั้ง จัดตั้งถังขยะแต่ละประเภทในแหล่งชุมชน เพื่อให้เกิดการปฏิบัติแพร่หลาย ในกลุ่มนักศึกษาสตรี กลุ่มแม่บ้านและประชาชนมากยิ่งขึ้น

4. จากการศึกษาการเปรียบเทียบความรู้ ทัศนคติ และการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม จำแนกตามตัวแปร คือ รายได้ อาชีพ และการรับข่าวสาร

4.1 เมื่อเปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม จำแนกตามรายได้ ของนักศึกษาสตรีโดยรวมและรายด้าน พบว่าแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้อง กับศิริชัย ต้นตระกูล(2538) พบว่ารายได้ไม่มีผลต่อความรู้ของสตรีอาสาพัฒนาเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม และนัญญา จิตโสภณ (2534) พบว่า รายได้ไม่ได้เป็นตัวแปรสำคัญ ในเรื่องของความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีความแตกต่างกันเป็นรายคู่ที่สำคัญมีดังนี้

1. การกระทำที่ช่วยกำจัดน้ำเสีย
2. วิธีการที่ช่วยฟื้นฟุน้ำเสียให้ดีขึ้น
3. การปฏิบัติที่ถูกต้องเกี่ยวกับการใช้สารพิษ
4. ผลกระทบต่อสุขภาพที่เกิดจากสารพิษ

จากข้อ "การกระทำที่ช่วยกำจัดน้ำเสีย" พบว่ากลุ่มรายได้ที่แตกต่างกันได้แก่รายได้ประมาณ 7,001 - 10,000 บาท กับรายได้มากกว่า 10,000 บาทขึ้นไป แสดงให้เห็นว่ากลุ่มที่มีรายได้สูงมีโอกาสรับความรู้มากกว่าเพราะต้องแสวงหาความรู้ไปใช้ในการพัฒนาตนเองและพัฒนางาน และข้อ "วิธีการที่ช่วยฟื้นฟุน้ำเสียให้ดีขึ้น" พบว่ากลุ่มรายได้ที่แตกต่างกันได้แก่ รายได้น้อยกว่า 3,000 บาท กับรายได้ประมาณ 5,001 - 7,000 บาท เนื่องจากกลุ่มที่มีรายได้ 5,001-7,000 บาทมีโอกาสได้รับข่าวสารมากกว่ากลุ่มที่มีรายได้น้อยกว่า และยังเป็นกลุ่มที่ได้ทำงานมาแล้วระยะหนึ่ง จึงมีประสบการณ์และความพร้อมในการทำงานมาก จึงต้องมีการหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเอง สำหรับข้อ "การปฏิบัติที่ถูกต้องเกี่ยวกับการใช้สารพิษ" พบว่ากลุ่มรายได้ที่แตกต่างกันได้แก่ รายได้ประมาณ 3,000 - 5,000 บาท กับรายได้ประมาณ 7,001 - 10,000 บาท เนื่องจากกลุ่มที่มีรายได้สูงนี้ จะเป็นกลุ่มที่ทำงานมาระยะเวลาหนึ่ง จึงได้สะสมความรู้จากการรับข่าวสารข้อมูลต่างๆ มากกว่ากลุ่มที่มีรายได้น้อยซึ่งเป็นกลุ่มที่เริ่มต้นทำงาน และข้อ "ผลกระทบต่อสุขภาพที่เกิดจากสารพิษ" พบว่ากลุ่มรายได้ที่แตกต่างกันได้แก่ กลุ่มที่ไม่มีรายได้ กับรายได้ประมาณ 5,001 - 7,000 บาท แสดงให้เห็นว่ากลุ่มที่ไม่มีรายได้ส่วนใหญ่มักจะมีอายุน้อย จึงสนใจเฉพาะเรื่องใกล้ตัวมากกว่าผลกระทบทางอ้อมจากมลภาวะเป็นพิษที่มีต่อสุขภาพ

กล่าวโดยสรุปได้ว่า รายได้เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิต ในด้านการตอบสนองความต้องการพื้นฐานของบุคคลเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งจะเป็นตัวกำหนดแหล่งประโยชน์ของบุคคลในสังคม และเป็นตัวบ่งชี้สถานภาพทางเศรษฐกิจสังคม และสามารถทำนายอาชีพและการศึกษาของบุคคลได้ด้วยที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าภาพโดยรวม พบว่านักศึกษาส่วนมากมีความรู้ดี แต่ถ้าถามในรายละเอียดพบว่า นักศึกษาศรียังตอบแบบสอบถามไม่ถูกต้อง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนักศึกษาศรีไม่ได้เตรียมตัวศึกษาในรายละเอียดดังกล่าว มาล่วงหน้าก่อนที่จะทำแบบสอบถาม ประกอบกับขาดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง จึงอาศัยความรู้เดิมที่เรียนผ่านมาเท่าที่มีอยู่มาใช้ตอบแบบสอบถามในครั้งนี้ ซึ่งโนลส์ (อ้างถึงในอาชัญญา รัตนอุบล, 2544) ได้กล่าวว่าประสบการณ์ต่างๆ ที่บุคคลสะสมไว้นั้น

สามารถใช้เป็นแหล่งการเรียนรู้อันทรงค่าได้ บุคคลมีความพร้อมที่จะเรียนมากขึ้น เพื่อเป็นการเรียนไปสู่ภาระงานตามบทบาทหน้าที่ของตน โดยจะมุ่งนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในปัจจุบัน และจะเป็นการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง เช่นเดียวกับวิรุพห์ นิลโมจน์ (2530) กล่าวว่า ผู้ใหญ่จะเรียนรู้โดยใช้ประสบการณ์เดิมเป็นค้ำนำ และเชื่อมโยงไปสู่การทำ ความเข้าใจในประสบการณ์ใหม่หรือความรู้ใหม่

4.2 เมื่อเปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม จำแนกตามอาชีพของนักศึกษาศาสตร์โดยรวมและรายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับบัญชา จิตโสภา (2534) พบว่าอาชีพไม่ได้เป็นตัวแปรสำคัญ ในเรื่องของความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีความแตกต่างกันเป็นรายคู่ที่สำคัญ คือ ข้อ "วิธีการที่ช่วยฟื้นฟูน้ำเสียให้ดีขึ้น" อาชีพที่มีความแตกต่างกันคือ รับจ้างทั่วไปกับอาชีพอื่น ๆ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า อาชีพรับจ้างทั่วไป และอาชีพอื่น ๆ นั้นประกอบด้วยอาชีพที่หลากหลายแตกต่างกันออกไป จึงมีการแสวงหาความรู้ที่สามารถสนับสนุนกับอาชีพของตน ดังนั้นจึงนำความรู้ที่ตัวเองประกอบอาชีพอยู่นั้นมาประกอบการตัดสินใจตอบแบบสอบถาม ทำให้มีคำตอบที่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ ยุวดี อิมใจ (2529) พบว่า อาชีพที่ประกอบยอมทำให้บุคคลมองเห็นสิ่งแวดล้อมในแง่ต่าง ๆ กัน บุคคลส่วนใหญ่ยอมสนใจแต่สิ่งที่อำนวยความสะดวกให้แก่อาชีพของตนเองเท่านั้น

4.3 เมื่อเปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม จำแนกตามการรับข่าวสารของนักศึกษาศาสตร์โดยรวมและรายด้าน พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อันแสดงให้เห็นว่า การได้รับข่าวสารจากสื่อหลายประเภท ทำให้ได้รับความรู้มากขึ้น สอดคล้องกับโรเจอร์ (อ้างถึงในศิริชัย ดันตระกูล, 2538) การสื่อสารมวลชนมีความสำคัญในการเพิ่มพูนความรู้ รวมทั้งสามารถในการเปลี่ยนทัศนคติของบุคคลได้ จะเห็นได้ว่าการรับข่าวสาร ไม่ว่าจะผ่านทางสื่อใดก็ตามล้วนแต่ก่อให้เกิดความรู้แก่บุคคลทั้งสิ้น เช่นเดียวกับ อารยา ศุพุททมงคล (2534) พบว่าประชาชนในกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่ทราบ ข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมจากโทรทัศน์ และการเปิดรับข่าวสารของประชาชนส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นการตั้งใจดู หากเป็นเรื่องหรือประเด็นที่ตรงกับความสนใจ ซึ่งมีความสอดคล้องกับโนลส์ ที่กล่าวว่า ผู้ใหญ่มีแนวโน้มที่จะยึดปัญหาเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ ผู้เรียนจะเรียนในสิ่งที่ตนเองสนใจและ

เห็นว่าเป็นประโยชน์ และสามารถนำความรู้ที่ได้เรียนมานำไปใช้ ประโยชน์ได้ทันทีในปัจจุบัน

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีความแตกต่างเป็นรายคู่ที่สำคัญมีดังนี้

1. วิธีป้องกันดินเสื่อมคุณภาพ
2. พีชที่ช่วยเพิ่มคุณภาพของดินมากที่สุด
3. วิธีแก้ไขปัญหามลพิษทางน้ำในชุมชน
4. สาเหตุที่ทำให้แม่น้ำลำคลองในชุมชนเน่าเสีย
5. วิธีการที่ช่วยฟื้นฟุน้ำเสียให้ดีขึ้น
6. การปฏิบัติที่ถูกต้องเกี่ยวกับการใช้สารพิษ
7. ผลกระทบต่อสุขภาพที่เกิดจากสารพิษ
8. การเลือกใช้สารเคมีในชีวิตประจำวันที่ปลอดภัยตามการรับรองของมาตรฐาน

อุตสาหกรรม

จากข้อ "วิธีป้องกันดินเสื่อมคุณภาพ" พบว่ากลุ่มที่รับข่าวสารแตกต่างกัน ได้แก่ กลุ่มที่รับข่าวสารจากโทรทัศน์กับหอกระจายข่าว และ วิทยุกับหอกระจายข่าว เนื่องจากลักษณะของสื่อโทรทัศน์และวิทยุสามารถออกอากาศกระจายเสียงได้ตลอดเวลา การจัดรายการที่หลากหลายผู้ฟังสามารถเลือกรับฟังรับชมรายการต่างๆ ได้ตามความสนใจของตนเอง ส่วนสื่อหอกระจายข่าว มีข้อจำกัดด้านเวลาส่วนใหญ่จะเปิดในช่วงเช้าและเย็น มุ่งให้ข่าวสารที่เป็นข่าวในแวดวงของชุมชน ซึ่งอาจจะมีข้อจำกัดของโอกาสในการแสวงหาความรู้ของนักศึกษาสตรี ประกอบกับการกระจายเสียงของหอกระจายข่าวบ้านใกล้ได้ยินเสียงดังเกินไปส่วนบ้านไกลไม่ได้ยิน และข้อ "พีชที่ช่วยเพิ่มคุณภาพของดินมากที่สุด" พบว่ากลุ่มที่รับข่าวสารแตกต่างกัน ได้แก่ กลุ่มที่รับข่าวสารจากโทรทัศน์กับครู ฯลฯ และจากวิทยุกับครู ฯลฯ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสื่อโทรทัศน์มีข้อจำกัดด้านเวลาแต่สื่อบุคคล ได้แก่ ครู เพื่อนฝูงญาติมิตร บุคคลที่รู้จักจะมีความใกล้ชิดกับผู้รับมากกว่า จึงทำให้มีความน่าเชื่อถือ รวมทั้งสื่อบุคคลสามารถเผยแพร่สาระข่าวสารในเชิงสถิติให้ข้อเท็จจริงจึงสามารถจูงใจให้ความรู้ได้มากกว่าสื่ออื่นๆ ส่วนในข้อ "วิธีแก้ไขปัญหามลพิษทางน้ำในชุมชน" พบว่ากลุ่มที่รับข่าวสารแตกต่างกัน ได้แก่ กลุ่มที่รับข่าวสารจากโทรทัศน์กับหนังสือพิมพ์ และข้อ "สาเหตุที่ทำให้แม่น้ำลำคลองในชุมชนเน่าเสีย" พบว่ากลุ่มที่รับข่าวสาร แตกต่างกันได้แก่ กลุ่มที่รับข่าวสารจากโทรทัศน์กับวิทยุ และจากโทรทัศน์กับครู เพราะการได้รับความรู้จากสื่อมวลชน เช่น โทรทัศน์ วิทยุ มักเป็นสาระความรู้ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

ซึ่งประเด็นเล็ก ๆ และได้รับเพียงแง่มุมใดแง่มุมหนึ่งเท่านั้น แต่สาระความรู้ที่ได้จากสื่อบุคคล จะได้ในรายละเอียดของข้อมูลข่าวสาร และมีน้ำหนักที่น่าเชื่อถือมากกว่า และข้อ "วิธีการที่ช่วยฟื้นฟูน้ำเสียให้ดีขึ้น" พบว่ากลุ่มที่รับข่าวสารแตกต่างกัน ได้แก่กลุ่มที่รับข่าวสารจากโทรทัศน์กับครู ฯลฯ เนื่องจากสื่อโทรทัศน์มักจะนำเสนอประเด็นที่เป็นปัญหา แต่ไม่ได้นำเสนอถึงกลไกหรือวิธีการ การแก้ปัญหาที่ประชาชนสามารถนำไปปฏิบัติได้ ส่วนสื่อบุคคลสามารถนำเสนอข้อมูลที่เป็นปัญหาพร้อมทั้งการแก้ไขปัญหามาได้ชัดเจน โดยเฉพาะการแก้ไขปัญหาน้ำเสีย ซึ่งประชาชนในภาคตะวันออก จะประสบปัญหาจากการปล่อยน้ำเสียจากโรงงาน ส่วนในข้อ "การปฏิบัติที่ถูกต้องเกี่ยวกับการใช้สารพิษ" พบว่ากลุ่มที่รับข่าวสารแตกต่างกัน ได้แก่ กลุ่มที่รับข่าวสารจากโทรทัศน์กับนิตยสารหรือวารสาร เพราะความรู้ที่ได้รับจากสื่อโทรทัศน์ เป็นความรู้เพียงด้านเดียว จะไม่มีรายละเอียดมากนัก แต่สื่อ นิตยสารหรือวารสารนั้นจะให้เนื้อหาสาระความรู้อย่างละเอียดนำไปสู่การปฏิบัติได้ และข้อ "ผลกระทบต่อสุขภาพที่เกิดจากสารพิษ" พบว่ากลุ่มที่รับข่าวสารแตกต่างกัน ได้แก่กลุ่มที่รับข่าวสารจากโทรทัศน์กับนิตยสารหรือวารสาร อันเนื่องจากการนำเสนอข่าวสารทางโทรทัศน์มีทั้งภาพและเสียง ซึ่งจะกระตุ้นให้นักศึกษาศาสตร์เกิดความตื่นตัวมีการป้องกันระวังการใช้สารเคมีมากขึ้น และข้อ "การเลือกใช้สารเคมีในชีวิตประจำวันที่ปลอดภัยตามการรับรองของมาตรฐานอุตสาหกรรม" พบว่ากลุ่มที่รับข่าวสารแตกต่างกัน ได้แก่กลุ่มที่รับข่าวสารจากโทรทัศน์กับหนังสือพิมพ์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสื่อโทรทัศน์มีข้อจำกัดด้านเวลาจึงไม่สามารถให้รายละเอียดที่ชัดเจนและถาวร ตรงข้ามกับสื่อหนังสือพิมพ์ ซึ่งเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ ที่มีลักษณะถาวรให้รายละเอียดได้มากและอ่านซ้ำได้เมื่อต้องการ

ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า สื่อแต่ละประเภท จะเสนอข่าวสารในประเด็นที่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับเชิรศรี วิวิธศิริ (2527) ได้กล่าวว่า การสื่อสารจะได้ผลสมบูรณ์เมื่อมีผู้รับกับผู้ส่งสาร เข้าใจตรงกันและการสื่อสารที่ได้ผลดีที่สุดคือการสื่อสารแบบสองทาง (TWO WAY COMMUNICATION) ซึ่งผู้ที่ให้ความรู้ และผู้รับความรู้ สามารถมีการติดต่อสัมพันธ์ และเห็นปฏิกริยาสะท้อนกลับระหว่างกันได้ ทำให้เกิดความเข้าใจตรงกัน เช่นเดียวกับ สุรชาติ สุริยะโชติ (อ้างถึงใน วิรัชิตร์ สุปัญญา, 2533) ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้สื่อเพื่อเผยแพร่ความรู้ ถ้ามีการใช้สื่ออย่างมีประสิทธิภาพได้ผลดีแล้ว ประชาชนจะได้รับความรู้ เมื่อประชาชนได้รับความรู้แล้ว ย่อมจะเกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรมในที่สุด

ที่เป็นชนนี้อาจเนื่องมาจาก ปัจจุบันเทคโนโลยีด้านการสื่อสารข้อมูล ได้พัฒนาก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว แม้แต่ผู้ที่อยู่ห่างไกลจากชุมชน ก็สามารถรับรู้ข่าวสาร ความรู้ และความบันเทิง จากสื่อมวลชนประเภท โทรทัศน์ วิทยุ ได้อย่างทั่วถึง ซึ่งสื่อดังกล่าวได้เข้ามามีบทบาทเกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตของมนุษย์ในสังคมปัจจุบันเพิ่มมากขึ้น จนกลายเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวันไปแล้ว หากสื่อมวลชนนำเสนอข้อมูล ความรู้ ที่เหมาะสมถูกต้องแล้ว สตรีจะมีโอกาสพัฒนาศักยภาพ และบทบาทของตนเองได้เป็นอย่างดี ซึ่งอาชญญา รัตนอุบล (2543) กล่าวว่าในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน จึงควรนำสื่อมวลชนมาใช้ในการพัฒนาศักยภาพของสตรีด้วย ประกอบกับพื้นที่ในเขตภาคตะวันออก เป็นพื้นที่ในโครงการพัฒนาชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก และเป็นที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรมต่าง ๆ ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาต่อสิ่งแวดล้อมเป็นอย่างมาก และเป็นปัญหาที่นักศึกษาสตรีได้พบในชีวิตประจำวัน เช่นเดียวกับกรมการศึกษานอกโรงเรียน (2539) กล่าวว่าผู้ใหญ่จะเรียนได้ดี เมื่อเรื่องที่เรียนนั้น ซึ่งเป็นปัญหาที่เขาสงสัยต้องการและพบเห็นในชีวิตประจำวัน และสิ่งที่ได้เรียนไปนั้นเป็นประโยชน์ และสามารถนำไปใช้ได้

4.4 เมื่อเปรียบเทียบทัศนคติเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม จำนวนตามรายได้ของนักศึกษาศรี โดยรวมและรายด้าน พบว่าแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับวารภรณ์ สุนทรพิพัฒน์ (2535) พบว่า ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมของราษฎร ที่มีการบุกรุกทรัพยากรป่าไม้วว่า ไม่ว่าราษฎรจะมีการศึกษาในระดับใด มีรายได้สูงหรือต่ำ มีพื้นที่ทำกินมากหรือน้อย จำนวนสมาชิกในครอบครัวมีกี่คน มีเอกสารสิทธิ์ในพื้นที่ทำกินหรือไม่ก็ตามราษฎรก็จะบุกรุกป่าไม้วเหมือน ๆ กัน

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีความแตกต่างเป็นรายคู่ที่สำคัญมีดังนี้

1. การปลูกพืชตลอดทั้งปี จะช่วยให้ดินมีความอุดมสมบูรณ์ขึ้น
2. การปลูกพืชติดต่อกันเป็นเวลานาน ๆ จะช่วยให้ดินมีธาตุอาหารเพิ่มยิ่งขึ้น
3. การแยกขยะที่จะทิ้งลงในถังขยะแต่ละประเภทเป็นการสิ้นเปลืองถังขยะโดยไม่จำเป็น
4. รัฐบาลควรมีมาตรการให้ทุกบ้านแยกประเภทของขยะก่อนทิ้ง
5. การนำหนังสือพิมพ์ที่อ่านแล้วมาทำถุงใส่อาหารที่มีน้ำมันเป็นการลดขยะได้อีกทางหนึ่ง

จากข้อ "การปลูกพืชตลอดทั้งปี จะช่วยให้ดินมีความอุดมสมบูรณ์ขึ้น" พบว่ากลุ่มรายได้ที่แตกต่างกัน ได้แก่ กลุ่มรายได้ประมาณ 3,001 - 5,000 บาท กับรายได้ประมาณ 7,001 - 10,000 บาท และข้อ "การปลูกพืชติดต่อกันเป็นเวลานาน ๆ จะช่วยให้ดินมีธาตุอาหารเพิ่มยิ่งขึ้น" พบว่ากลุ่มรายได้

ที่แตกต่างกัน ได้แก่ กลุ่มที่ไม่มีรายได้กับรายได้มากกว่า 10,000 บาทขึ้นไป และรายได้ประมาณ 3,001 - 5,000 บาทกับรายได้มากกว่า 10,000 บาทขึ้นไป ส่วนข้อ "การแยกขยะที่จะทิ้งลงในถังขยะแต่ละประเภทเป็นการ สิ้นเปลืองถังขยะโดยไม่จำเป็น พบว่า กลุ่มรายได้ที่แตกต่างกัน ได้แก่ รายได้ ประมาณ 3,001 - 5,000 บาทกับรายได้ประมาณ 7,001 - 10,000 บาท เนื่องจากกลุ่มที่มีรายได้สูง มักจะได้รับความรู้ และมีความพร้อมในการคัดแยกขยะ ในขณะที่กลุ่มรายได้น้อยจะมีภาระในการหาถังขยะรอบครัว จึงมีทัศนคติการแยกขยะเป็นภาระที่เพิ่มขึ้น และข้อ "รัฐบาลควรมีมาตรการให้ทุกบ้านแยกประเภทของขยะก่อนทิ้ง" พบว่า กลุ่มรายได้ที่แตกต่างกัน ได้แก่ กลุ่มรายได้น้อยกว่า 3,000 บาท กับมีรายได้ ประมาณ 7,001 - 10,000 บาท และรายได้ประมาณ 3,001 - 5,000 บาทกับรายได้ประมาณ 7,001 - 10,000 บาท อันเนื่องจากกลุ่มที่มีรายได้สูงจะมีทัศนคติและมีความพร้อมต่อการปฏิบัติตาม แตกต่างจาก กลุ่มที่มีรายได้น้อยที่จะมีภาระต้องเลี้ยงปากท้อง และข้อ "การนำหนังสือพิมพ์ที่อ่านแล้วมาทำถุงใส่อาหารที่มีน้ำมันเป็นการลดขยะได้อีกทางหนึ่ง" พบว่า กลุ่มรายได้ที่แตกต่างกัน ได้แก่ รายได้น้อยกว่า 3,000 บาท และมีรายได้ประมาณ 7,001 - 10,000 บาท เพราะกลุ่มที่มีรายได้น้อยจะมีความพยายามทำงานทุกอย่างเพื่อเพิ่มรายได้ให้ครอบครัว

ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า นักศึกษาสตรีส่วนใหญ่มีรายได้อยู่ระหว่าง 3,001-5,000 บาท ส่วนใหญ่ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม มีรายได้เป็นรายวัน และอยู่ในระยะเริ่มต้นในการทำงาน ซึ่งจะต้องสะสมประสบการณ์ความรู้รอบด้านเพื่อพัฒนาตนเอง ทำให้ความสนใจจึงจำกัด อยู่เฉพาะเรื่องราวที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับตนเองและครอบครัวเท่านั้น

4.5 เมื่อเปรียบเทียบทัศนคติเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม จำแนกตามอาชีพของ นักศึกษาสตรีโดยรวมและรายด้าน พบว่าแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับ อำนาจ ประสิทธิ์พรหม (2538) พบว่า อาชีพเป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ในเชิงลบต่อการมีจิตสำนึก ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และประชาชนมิได้อาความรู้ในเชิงหลักการ ไปใช้ในชีวิตจริง ทั้งนี้จากผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาสตรีส่วนใหญ่ ร้อยละ 32.47 ประกอบอาชีพ ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมเป็นหลัก รองลงไปประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป ส่วนอาชีพเกษตรกรรม มีจำนวนน้อย และบางส่วนนักศึกษาสตรีที่ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม หรืออาชีพรับจ้างอาจจะมี ครอบครัวที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม แต่ตนเองไม่ได้เข้าไปช่วยทำอย่างเต็มที่ อันเนื่องมาจาก ค่านิยมใหม่ที่หันไปประกอบอาชีพในโรงงานอุตสาหกรรม ประกอบกับสภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ

นักศึกษาศาสตร์จึงมีความจำเป็นที่ต้องขวนขวายหารายได้เพิ่ม เพื่อที่จะมาช่วยแบ่งเบาภาระของครอบครัวได้อีกทางหนึ่ง

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีความแตกต่างเป็นรายคู่ที่สำคัญมีดังนี้

1. การนำขยะจากโรงงานมาทิ้งในชุมชนนั้น แสดงถึงการขาดความรับผิดชอบต่อสังคม
2. สีส้มอาหารที่ได้มาตรฐานแม้ใส่จำนวนมากก็ไม่เกิดโทษต่อร่างกาย
3. บุคคลใดเป็นผู้ก่อให้เกิดสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ บุคคลนั้นควรเป็นผู้รับภาระเสียค่าใช้จ่าย

ในการแก้ไขปัญหาสีสิ่งแวดล้อม

จากข้อ "การนำขยะจากโรงงานมาทิ้งในชุมชนนั้น แสดงถึงการขาดความรับผิดชอบต่อสังคม" พบว่ากลุ่มอาชีพที่มีความแตกต่างกัน คือรับราชการหรือรัฐวิสาหกิจ กับพนักงานบริษัทเอกชน และข้อ "สีส้มอาหารที่ได้มาตรฐานแม้ใส่จำนวนมากก็ไม่เกิดโทษต่อร่างกาย" พบว่ากลุ่มอาชีพที่มีความแตกต่างกัน คือรับจ้างทั่วไป กับรับราชการหรือรัฐวิสาหกิจ และรับราชการ หรือรัฐวิสาหกิจ กับประกอบอาชีพอื่นๆ และข้อ "บุคคลใดเป็นผู้ก่อให้เกิดสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ บุคคลนั้นควรเป็นผู้รับภาระเสียค่าใช้จ่ายในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม" พบว่ากลุ่มอาชีพที่มีความแตกต่างกัน คือเกษตรกรกรรมกับรับราชการหรือรัฐวิสาหกิจ

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะความแตกต่างทางด้านภูมิหลังของนักศึกษาศาสตร์ อาจมาจากสภาพแวดล้อมที่ต่างกัน และค่านิยมที่เขามีอยู่นั้น ทำให้มองเห็นสิ่งแวดล้อมในแง่ที่ต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับยูวดี อิมใจ (2529) พบว่าบุคคลที่มีปัจจัยด้านการประกอบอาชีพ และความเป็นอยู่ที่เหมือนกัน จะมีทัศนคติความคิดเห็น พฤติกรรมหรือการแสดงออกในแต่ละบุคคลแตกต่างกัน ซึ่งเป็นผลมาจากอิทธิพลของสิ่งแวดล้อม และค่านิยมที่เขามีอยู่นั้น คือการประกอบอาชีพที่แตกต่างกัน ย่อมทำให้บุคคลมองเห็นสิ่งแวดล้อมในแง่ที่ต่างกัน บุคคลส่วนมากย่อมสนใจต่อสิ่งแวดล้อมที่อำนวยความสะดวกให้แก่โรงงานอาชีพของตนเองเท่านั้น เช่นเดียวกับ สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ (2538) กล่าวว่าผู้ใหญ่จะเกิดการเรียนรู้ได้ดี หากสิ่งที่เรียนรู้ั้นตรงกับความต้องการและความสนใจของเขา

4.6 เมื่อเปรียบเทียบทัศนคติเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจำแนกตามการรับข่าวสารของนักศึกษาศาสตร์ โดยรวมพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับนงลักษณ์ เทพสวัสดิ์ (2538) กล่าวว่า สื่อมวลชนทุกชนิดมีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมแนวความคิดความเชื่อ เจตคติต่อคนทุกเพศทุกวัยในสังคม และยังมีอิทธิพลต่อความเจริญเติบโตของเด็กทั้งทางกายและสมองเป็นอย่างมาก ซึ่ง แมคกาฮาร์ (W.J.Meguire, 1968) กล่าวว่าสิ่งที่จะก่อให้เกิดการ

เปลี่ยนแปลงทัศนคติอาจจะเป็นบุคคล กลุ่มบุคคล หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ โดยทั่วไปแหล่งข่าว จะมีลักษณะที่แตกต่างกันในด้านต่าง ๆ และพบว่า แหล่งข่าวที่มีความสามารถ มีความคุ้นเคย สามารถดึงดูดความสนใจและมีอำนาจจะมีผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติได้มาก ซึ่งสอดคล้องกับ อาชัญญา รัตนอุบล (2542) กล่าวว่า ผู้ใหญ่มีประสบการณ์หลายด้าน และหลากหลาย ที่สะสมมาตั้งแต่วัยเยาว์ ยิ่งนานวันก็จะยิ่งสะสมประสบการณ์ที่หลากหลาย และสามารถตัดสินใจได้ด้วยตนเองและสามารถนำตนเองได้

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักศึกษาศรีมีทัศนคติเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ด้านดิน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านสารเคมีแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านน้ำและด้านขยะ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีความแตกต่างกันเป็นรายข้อที่สำคัญมีดังนี้

1. การใส่ปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยวิทยาศาสตร์เป็นการรักษาคุณภาพของดิน
2. น้ำทิ้งจากโรงงานอุตสาหกรรม ทำให้แม่น้ำลำคลองเปลี่ยนสีเท่านั้น
3. การแยกขยะที่จะทิ้งลงในถังขยะแต่ละประเภทเป็นการสิ้นเปลืองถังขยะ โดยไม่จำเป็น
4. รัฐบาลควรมีมาตรการให้ทุกบ้านแยกประเภทขยะก่อนทิ้ง
5. บุคคลใดเป็นผู้ก่อให้เกิดสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ บุคคลนั้นควรเป็นผู้รับภาระเสียค่าใช้จ่ายในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมนั้น
6. การใช้ผงซักฟอกชำระสิ่งของจากอาคารบ้านเรือน เมื่อไหลลงสู่แม่น้ำเป็นการชะล้าง และช่วยทำความสะอาดแม่น้ำได้

จากข้อ "การใส่ปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยวิทยาศาสตร์เป็นการรักษาคุณภาพของดิน" พบว่ากลุ่มที่รับข่าวสารแตกต่างกัน ได้แก่กลุ่มที่รับข่าวสารจากโทรทัศน์ กับหนังสือพิมพ์ เพราะสื่อโทรทัศน์ให้ข้อมูลทั้งด้านบวกและลบ คือนำเสนอพิษภัยของปุ๋ยวิทยาศาสตร์ และในขณะเดียวกันโฆษณาปุ๋ยวิทยาศาสตร์เน้นความจำเป็นและประโยชน์ที่ผู้ใช้จะได้รับ แต่สื่อหนังสือพิมพ์ก็ให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้ปุ๋ยวิทยาศาสตร์อย่างเดียวกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับผู้อ่านหรือผู้รับสารตัดสินใจเอง และข้อ "น้ำทิ้งจากโรงงานอุตสาหกรรม ทำให้แม่น้ำลำคลองเปลี่ยนสีเท่านั้น" พบว่ากลุ่มที่รับข่าวสารแตกต่างกัน ได้แก่กลุ่มที่รับข่าวสารจากโทรทัศน์ กับหนังสือพิมพ์ เพราะสื่อหนังสือพิมพ์มีคุณสมบัติให้ข้อมูลข่าวสารละเอียด เสนอได้ทั้งผลดีและผลเสีย สถิติตัวเลขที่ชัดเจน และอ่านเข้าใจมากกว่า และข้อ "การแยกขยะที่

จะทิ้งลงในถังขยะแต่ละประเภทเป็นการเปลี่ยนแปลงถังขยะโดยไม่จำเป็น" พบว่ากลุ่มที่รับข่าวสารแตกต่างกัน ได้แก่กลุ่มที่รับข่าวสารจากโทรทัศน์ กับนิตยสารหรือวารสาร เนื่องจากสาระจากสื่อโทรทัศน์มุ่งเน้นให้แยกขยะก่อนทิ้ง ซึ่งเป็นพฤติกรรมเดียว แต่สื่อ นิตยสารหรือวารสารเสนอข้อมูลด้านค่าใช้จ่ายอย่างละเอียด และข้อ "รัฐบาลควรมีมาตรการให้ทุกบ้านแยกประเภทขยะก่อนทิ้ง" พบว่ากลุ่มที่รับข่าวสารแตกต่างกัน ได้แก่กลุ่มที่รับข่าวสารจากโทรทัศน์ กับหนังสือพิมพ์ เพราะสื่อโทรทัศน์มีการรณรงค์ให้แยกขยะมากกว่าสื่อประเภทหนังสือพิมพ์ และข้อ "บุคคลใดเป็นผู้ก่อให้เกิดสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ บุคคลนั้นควรเป็นผู้รับภาระเสียค่าใช้จ่ายในการแก้ไข ปัญหาสิ่งแวดลอมนั้น" พบว่ากลุ่มที่รับข่าวสารแตกต่างกัน ได้แก่กลุ่มที่รับข่าวสารจากโทรทัศน์กับหนังสือพิมพ์ เนื่องจากสื่อโทรทัศน์มุ่งที่รณรงค์เพื่อกระตุ้นให้ประชาชนเกิดความตื่นตัว แต่สื่อหนังสือพิมพ์เป็นแหล่งข้อมูลสองด้านคือ แง่บวกและแง่ลบ ที่ถูกนำมาใช้ในการตัดสินใจ

กล่าวโดยสรุปจากผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาศรีส่วนใหญ่ได้รับข่าวสารความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจากโทรทัศน์และวิทยุ ซึ่งการนำเสนอข้อมูลข่าวสาร ทางโทรทัศน์และวิทยุเกี่ยวกับ สถานการณ์ปัญหา และผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมนั้น นักศึกษาศรีจะได้อินทง้อยคำและเห็นภาพบ่อยครั้ง จึงเกิดการซึมซาบ ทำให้นักศึกษาศรีตระหนักถึงภัยอันตรายที่มีต่อสิ่งแวดล้อม และสุขภาพอนามัย ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษายูดี อิมใจ (2529) ที่พบว่า การได้รับข่าวสารความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการรักษาความ สะอาดบ้านเมือง ของเยาวชน โดยเยาวชนที่ได้รับข่าวสารความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมมาก จะมีความตั้งใจในการรักษาความสะอาดบ้านเมืองมากด้วย และข้อ "ผงซักฟอกชำระสิ่งของจากอาคารบ้านเรือน เมื่อไหลลงสู่แม่น้ำ เป็นการชะล้างและช่วยทำความสะอาดแม่น้ำได้" พบว่ากลุ่มที่รับข่าวสารแตกต่างกัน ได้แก่กลุ่มที่รับข่าวสาร จากครู ๗๗ กับหอกระจายข่าว ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าการสื่อสารจะได้ผลที่สมบูรณ์ก็ต่อเมื่อมีผู้รับกับผู้ส่งสารเข้าใจตรงกัน ซึ่งสอดคล้องกับ วิรัชิตร์ สุปัญโญ (2533) พบว่า สตรีส่วนใหญ่ได้รับความรู้เกี่ยวกับอาหารและโภชนาการจากสื่อบุคคลด้วย วิธีการบอกกล่าว การให้ข่าวสารประเภทความรู้ในลักษณะของการพูดคุย หรือสนทนานั้น เป็นวิธีการสื่อสาร แบบ 2 ทาง ซึ่งผู้ที่ให้ความรู้ และผู้รับความรู้สามารถมีการติดต่อสัมพันธ์ และเห็นปฏิริยาสะท้อนกลับระหว่างกันได้ ทำให้เกิดความเข้าใจตรงกัน

4.7 เมื่อเปรียบเทียบการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม จำแนกตามรายได้ ของนักศึกษาศรี โดยรวมและรายด้าน พบว่าแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ ทางสถิติ

ที่ปฏิบัติจริงเกี่ยวกับการกำจัดขยะมูลฝอย ซึ่งชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการปลูกสร้างจิตสำนึก ความตระหนักให้เกิดแก่นักศึกษาศาสตร์ในการใช้น้ำอย่างประหยัดและถูกต้อง

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักศึกษาศาสตร์มีการนำไปใช้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมด้านน้ำ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านดิน ขยะ และสารเคมี แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีความแตกต่างกันเป็นรายคู่ที่สำคัญ มีดังนี้

1. การดูแลรักษาต้นไม้ด้วยการใส่ปุ๋ยหมักและปุ๋ยคอก
2. นำน้ำที่ใช้ล้างผักและผลไม้แล้วไปรดต้นไม้
3. ล้างจานหรือชามด้วยผงซักฟอก
4. เลือกใช้ภาชนะใส่อาหารที่มีลวดลายและสีต่าง ๆ สำหรับเด็ก

จากข้อ "การดูแลรักษาต้นไม้ด้วยการใส่ปุ๋ยหมักและปุ๋ยคอก" พบว่ากลุ่มรายได้แตกต่างกัน ได้แก่ รายได้ประมาณ 5,001 - 7,000 บาท กับรายได้มากกว่า 10,000 บาทขึ้นไป และรายได้ ประมาณ 7,001 - 10,000 บาท กับรายได้มากกว่า 10,000 บาทขึ้นไป และที่ไม่มีรายได้ กับมีรายได้มากกว่า 10,000 บาทขึ้นไป และรายได้ประมาณ 3,001 - 5,000 บาท กับรายได้ประมาณ 7,001 - 10,000 บาท และรายได้ 3,001 - 5,000 บาท กับมีรายได้มากกว่า 10,000 บาทขึ้นไป ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากกลุ่มที่มีรายได้มากมีการปฏิบัติน้อย เนื่องจากมีภาระความรับผิดชอบในหน้าที่การงานมากทำให้ละเลยในเรื่อง การดูแลรักษาต้นไม้และข้อ "นำน้ำที่ใช้ล้างผักและผลไม้แล้วไปรดต้นไม้" พบว่ากลุ่มรายได้แตกต่างกัน ได้แก่ รายได้น้อยกว่า 3,000 บาท กับรายได้มากกว่า 10,000 บาทขึ้นไป ข้อ "ล้างจานหรือชามด้วยผงซักฟอก" พบว่ากลุ่มรายได้แตกต่างกัน ได้แก่ รายได้น้อยกว่า 3,000 บาท กับรายได้มากกว่า 10,000 บาทขึ้นไป เพราะกลุ่มที่มีรายได้น้อย จะทำให้การเลือกซื้อสินค้าอุปโภคบริโภค จึงมีความจำเป็นต้องเลือกผลิตภัณฑ์ที่ใช้ร่วมกัน และข้อ "เลือกใช้ภาชนะใส่อาหารที่มีลวดลายและสีต่าง ๆ สำหรับเด็ก" พบว่ากลุ่มรายได้แตกต่างกัน ได้แก่ ไม่มีรายได้ กับรายได้มากกว่า 10,000 บาทขึ้นไป และที่รายได้น้อยกว่า 3,000 บาท กับมีรายได้มากกว่า 10,000 บาทขึ้นไป และรายได้ประมาณ 5,001 - 7,000 บาท กับรายได้มากกว่า 10,000 บาทขึ้นไป และ รายได้ประมาณ 5,001 - 7,000 บาท กับมีรายได้มากกว่า 10,000 บาทขึ้นไป

ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้ที่มีรายได้สูง จะมีความพร้อมและมีโอกาสในสังคมมากกว่า กลุ่มที่มีรายได้ต่ำ ทั้งในด้าน การศึกษา อาชีพและการรับข้อมูลข่าวสาร

ซึ่งเป็นไปในทำนองเดียวกันกับชลธิชา ตั้งอัน (2534) ที่ได้ทำการศึกษา เรื่องความรู้ ความเชื่อ และการปฏิบัติของแม่บ้าน ในการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ศึกษากรณีครัวเรือนริมคลองแสนแสบกรุงเทพมหานคร พบว่า แม่บ้านที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน มีการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

4.8 เมื่อเปรียบเทียบการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม จำแนกตามอาชีพ ของนักศึกษาศาสตรี โดยรวมและรายด้าน พบว่าแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับบัญชา จิตโสภา (2534) พบว่า อาชีพไม่ได้เป็นตัวแปรที่สำคัญในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีความแตกต่างกันเป็นรายคู่ที่สำคัญ มีดังนี้

1. ทิ้งซากหักผุพังของต้นไม้ไว้โคนต้น
2. ถังรถด้วยการตักน้ำใส่ถังแทนการใช้สายยาง
3. เลือกที่จะนำถุงพลาสติกที่ใช้แล้วมาใช้ซ้ำอีกครั้ง
4. กำจัดพลาสติกและโฟมด้วยวิธีฝังกลบ
5. เจาะจงเลือกซื้อเครื่องสำอางทำจากสมุนไพรหรือสกัดจากธรรมชาติ

จากข้อ "ทิ้งซากหักผุพังของต้นไม้ไว้โคนต้น" พบว่ากลุ่มอาชีพที่มีความแตกต่างกัน คือ อาชีพรับจ้างทั่วไปกับแม่บ้าน อาชีพทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมกับแม่บ้าน และพนักงานบริษัท เอกชนกับแม่บ้าน ทั้งนี้เนื่องจากกลุ่มแม่บ้านเป็นกลุ่มที่มีหน้าที่และมีความรับผิดชอบต่องานในบ้าน เช่น เป็นผู้ดูแลอาหารให้กับครอบครัว และงานนอกบ้าน เช่น การทำสวน ทำไร่ ภาระที่รับผิดชอบ ทำให้กลุ่มแม่บ้านขาดการรับรู้ข่าวสารข้อมูลที่จำเป็นและถูกต้องมากกว่ากลุ่มอื่น และข้อ "ถังรถด้วยการตักน้ำใส่ถังแทนการใช้สายยาง" พบว่ากลุ่มอาชีพที่มีความแตกต่างกัน คือ อาชีพเกษตรกรรมกับทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม ส่วนในข้อ "เลือกที่จะนำถุงพลาสติก ที่ใช้แล้วมาใช้ซ้ำอีกครั้ง" พบว่ากลุ่มอาชีพที่มีความแตกต่างกัน คือ อาชีพค้าขายหรือกิจการส่วนตัว กับรับราชการหรือรัฐวิสาหกิจ ทั้งนี้เนื่องจากอาชีพค้าขายหรือกิจการส่วนตัว มีลักษณะให้บริการแก่คนอื่น จึงนิยมใช้ถุงพลาสติก เพื่อสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้ซื้อ แต่ผู้ที่ประกอบ อาชีพรับราชการจะเป็นผู้ปฏิบัติตามการณรงค์เพื่อลด

ปริมาณขยะมากกว่า และข้อ "กำจัดพลาสติก และโฟมด้วยวิธีฝังกลบ" พบว่ากลุ่มอาชีพที่มีความแตกต่างกัน คือ อาชีพพนักงานบริษัทเอกชน กับแม่บ้าน ทั้งนี้เนื่องจากกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรรมส่วนใหญ่จะกำจัดขยะมูลฝอย โดยการขุดหลุม ฝังหรือเผา และในเขตที่อยู่อาศัยไม่มีบริการของรัฐในการกำจัดขยะ ส่วนพนักงานบริษัทเอกชน ส่วนใหญ่มักจะเช่าสถานที่อยู่อาศัยใกล้ที่ทำงาน ซึ่งมักจะเป็นเขตที่มีการให้บริการกำจัดขยะมูลฝอยของรัฐ และข้อ "จะจงเลือกซื้อเครื่องสำอางทำจากสมุนไพร หรือสกัดจากธรรมชาติ" พบว่ากลุ่มอาชีพที่มีความแตกต่างกันคือ อาชีพเกษตรกรรมกับรับจ้างทั่วไป ทั้งนี้เนื่องจากอาชีพรับจ้างทั่วไปจะต้องมีการพบปะกับผู้อื่นอยู่เสมอ จึงทำให้สนใจในเรื่อง ความสวยงาม ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงอาจส่งผลให้นักศึกษาศตรมีการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันในเรื่องต่าง ๆ แตกต่างกัน

สาเหตุที่เป็นเช่นนี้ อาจเป็นผลสืบเนื่องมาจาก นักศึกษาศตรที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ มีผลการทดสอบระดับความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับดี ส่งผลให้นักศึกษาศตรมีทัศนคติเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมดีด้วย และประกอบกับปัจจุบันปัญหาสิ่งแวดล้อมกำลังเป็นเรื่องที่องค์กรของรัฐและหน่วยงานเอกชนกำลังให้ความสนใจ รวมทั้งสื่อมวลชนมีการให้ข้อมูล ข่าวสารและระณรงค์ในเรื่องเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมกันอย่างกว้างขวางทำให้นักศึกษาศตรได้รับข้อมูลข่าวสารอยู่ตลอดเวลา ทั้งจากสื่อทางโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ วารสาร ฯลฯ สิ่งเหล่านี้อาจทำให้นักศึกษาเกิดความตื่นตัวและตระหนักในปัญหาสิ่งแวดล้อม ส่งผลให้นักศึกษาศตร ที่ประกอบอาชีพต่างกันมีการ นำไปใช้ในชีวิตประจำวันในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมไม่แตกต่างกัน

4.9 เมื่อเปรียบเทียบการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม จำแนกตามการรับข่าวสาร ของนักศึกษาศตรโดยรวม พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่สำคัญระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับ จุฑาภรณ์ สกุรัตน์ (2536) พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการใช้น้ำอย่างประหยัดในระดับปานกลาง โดยมีการรับรู้ข่าวสาร เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการใช้น้ำอย่างประหยัดในครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่าง

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีความแตกต่างกันเป็นรายคู่ที่สำคัญ มีดังนี้

1. ทิ้งซากหูกุ้งของต้นไม้ไว้โคนต้น
2. เลือกที่จะนำถุงพลาสติกที่ใช้แล้วมาใช้อีก

3. กำจัดพลาสติกและโฟมด้วยวิธีฝังกลบ
4. เจาะจงเลือกซื้อเครื่องสำอางจากสมุนไพรหรือสกัดจากธรรมชาติ

จากข้อ "ทิ้งซากหักผุพังของต้นไม้ไว้โคนต้นไม้" พบว่า กลุ่มที่รับข่าวสารแตกต่างกัน ได้แก่ กลุ่มที่รับข่าวสารจากโทรทัศน์กับนิตยสารหรือวารสาร ทั้งนี้เนื่องจากสื่อโทรทัศน์เน้นเรื่อง การรณรงค์ให้ประหยัดน้ำและการทิ้งขยะแยกประเภท แต่ไม่ได้ให้รายละเอียดควรปฏิบัติอย่างไรบ้าง แต่สื่อ นิตยสารหรือวารสาร จะสามารถให้รายละเอียดปลีกย่อยได้มากกว่าเช่น หลักวิธีการ การกำจัดขยะ หรือการนำเศษวัสดุมาทำปุ๋ยอินทรีย์ เป็นต้น ข้อ "เลือกที่จะนำถุงพลาสติกที่ใช้แล้วมาใช้อีก" พบว่า กลุ่มที่รับข่าวสารแตกต่างกัน ได้แก่กลุ่มที่รับข่าวสารจากโทรทัศน์กับหนังสือพิมพ์ เพราะสืบเนื่อง จากการรณรงค์ทางสื่อโทรทัศน์ที่แพร่ภาพและเสียงให้ประชาชน แยกขยะและนำกลับมาใช้ อีก ส่วนในข้อ "กำจัดพลาสติกและโฟมด้วยวิธีฝังกลบ" พบว่า กลุ่มที่รับข่าวสารแตกต่างกัน ได้แก่กลุ่ม ที่รับข่าวสารจากนิตยสารหรือวารสารกับครู ฯลฯ สืบเนื่องมาจากสื่อบุคคลจะมีอิทธิพลและให้ความ นำเชื่อถือมากกว่าสื่อ นิตยสารหรือวารสาร อีกทั้งบทบาทของครูเป็นผู้นำชุมชนทางอ้อม จึงทำให้เกิดการ ทำตามหรือเกิดการลอกเลียนแบบได้ และข้อ "เจาะจงเลือกซื้อเครื่องสำอางจากสมุนไพรหรือ สกัดจากสารธรรมชาติ" พบว่า กลุ่มที่รับข่าวสารแตกต่างกัน ได้แก่ กลุ่มที่รับข่าวสารจาก โทรทัศน์กับนิตยสารหรือวารสาร ทั้งนี้เนื่องมาจากเหตุผลเชิงเป็นเพศที่รักสวยรักงาม ดังนั้นการเลือก เครื่องสำอางจึงต้องเลือกให้เหมาะสมเพื่อถนอมและบำรุงผิวพรรณ จึงพบว่ากลุ่มที่รับข่าวสาร จากสื่อโทรทัศน์จะรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับเครื่องสำอางทั้งแง่บวกและแง่ลบ มากกว่ากลุ่มอาชีพเกษตรกรรม

กล่าวโดยสรุปว่า นักศึกษาศาสตร์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนมากรับรู้ข่าวสารความรู้เกี่ยวกับการ อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางสื่อโทรทัศน์และวิทยุมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สื่อทางโทรทัศน์ทำให้นักศึกษาศาสตร์รับรู้ข่าวสารได้ในเวลารวดเร็ว สื่อ นิตยสารหรือวารสารให้รายละเอียดและข้อมูลได้ดีกว่า จึงส่งผลถึงการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ ชลธิชา ตั้งอัน (2534) พบว่า ความถี่ในการรับฟังข่าวสารมีผลทำให้ความรู้เกี่ยวกับการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลแตกต่างกัน

ตอนที่ 4 ข้อเสนอนโยบายของนักศึกษาศาสตร์ที่มีต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม นักศึกษาศาสตร์ในส่วนใหญ่ มีข้อสรุปเสนอนโยบายเพิ่มเติมนอกเหนือจากข้อคำถามจากความรู้ทัศนคติ และการนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวันทีกล่าวข้างต้นดังนี้

1. รัฐควรให้ข้อมูลข่าวสาร ในเรื่องสิ่งแวดล้อมแก่สตรีอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สตรีได้ตระหนักถึงความสำคัญในการรักษาสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อสุขภาพ และบุคคลในครอบครัวและชุมชน
2. รัฐควรมีบทลงโทษอย่างรุนแรง ด้วยการออกกฎหมายให้มีการควบคุม และปฏิบัติตัวบทกฎหมายอย่างจริงจัง แก่ผู้ที่ทำลายแหล่งกำเนิดทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
3. รัฐควรส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการจัดตั้งชมรมเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทั้งในสถานศึกษาและชุมชนทุกแห่ง
4. ประชาชนทุกคนควรถือเป็นหน้าที่ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยไม่คิดว่าเป็นหน้าที่ของรัฐฝ่ายเดียว
5. ควรมีการปลูกจิตสำนึกให้ประชาชนรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม และการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด จึงจำเป็นที่จะต้องเริ่มต้นจากการกระทำที่อยู่ใกล้ ๆ ตัวก่อน เช่น การกำจัดขยะ และน้ำเสียจากครัวเรือน สารพิษในอาหาร และสารพิษตกค้างในพืชผลทางการเกษตร เป็นต้น และให้ถือเป็นเรื่องที่ต้องปฏิบัติในชีวิตประจำวัน และขยายผลนำไปสู่ชุมชนต่อไป

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. จากผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาสตรีมีคะแนนการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับปฏิบัตินาน ๆ ครั้ง ทั้งที่มีระดับคะแนนความรู้ และระดับคะแนนทัศนคติอยู่ในระดับดี ซึ่งขัดกับความจริงที่ว่าทัศนคติและการปฏิบัติ ควรจะมีผลมาจากความรู้ กล่าวคือ ความรู้ดี ทัศนคติและการปฏิบัติ ก็จะดีตามไปด้วย แต่ที่เป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะในบางครั้งนักศึกษาสตรีมีความรู้ แต่ไม่ได้มีการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันจริง เพราะความรู้อย่างเดียวไม่ได้เป็นข้อยืนยันว่าบุคคลจะปฏิบัติตามหรือนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวันตามสิ่งที่นักศึกษาสตรีรู้เสมอไป จึงทำให้นักศึกษาสตรีมีการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันอยู่ในระดับปฏิบัตินาน ๆ ครั้ง ดังนั้นจึงเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนควรใช้หลายวิธีผสมผสานกัน และให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาของชุมชน โดยให้นักศึกษาสตรีสัมผัสกับปัญหาและลงมือ ปฏิบัติจริงโดยการ
  - 1) ให้ความรู้ผ่านสื่อประเภทต่าง ๆ ได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ เทปเสียง วีดิทัศน์ คอมพิวเตอร์ หอกระจายข่าว และกระดานข่าว เป็นต้น
  - 2) การพบปะกับครูผู้สอน คือการสอนแบบชั้นเรียน จะใช้มากในกรณีของการฝึก

- 3) การจัดให้มีแหล่งความรู้ในชุมชน ศูนย์การเรียนรู้ ที่อ่านหนังสือ และแหล่งการเรียนรู้
- 4) การจัดให้มีเครือข่ายการเรียนรู้เชื่อมโยงระหว่างความรู้ต่างๆ
- 5) การส่งเสริมการรวมกลุ่มของประชาชนในชุมชน เพื่อจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในลักษณะต่างๆ พุดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์ เชิญวิทยากรมาบรรยายจัดอบรม

2. จากผลการวิจัยพบว่า การรับรู้ข่าวสารเป็นตัวแปรสำคัญที่มีผลต่อความรู้ ทักษะคิด และการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งสื่อ โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ นอกจากนี้ยังกล่าวได้ว่า การสื่อสารมวลชนมีความสำคัญในการเพิ่มพูนความรู้แพร่กระจายข่าวสาร รวมทั้งสามารถเปลี่ยนแปลงทัศนคติของบุคคลได้

จะเห็นได้ว่าการรับข้อมูลข่าวสารไม่ว่าจะผ่านทางสื่อใดก็ตามล้วนแต่ก่อให้เกิดความรู้แก่บุคคลทั้งสิ้น เพราะฉะนั้นการให้ข้อมูลข่าวสารเรื่องสิ่งแวดล้อมแก่สตรีอย่างทั่วถึง โดยเฉพาะอย่างยิ่งสตรีในชนบทเพื่อให้เกิดสำนึก ความรับผิดชอบและร่วมมือปฏิบัติการเพื่อลดและป้องกันปัญหาสิ่งแวดล้อมได้ เช่น การให้ความรู้ผ่านสื่อโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ เป็นต้น

3. จากผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาศรีมีระดับการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันเกี่ยวกับการกำจัดขยะมูลฝอย ในระดับที่ไม่เคยปฏิบัติเลย ซึ่งให้เห็นถึงความจำเป็นในการปลูกสร้างจิตสำนึกความตระหนักให้เกิดกับกลุ่มแม่บ้าน และนักศึกษาศรี ให้มีส่วนร่วมในการสร้างสภาพแวดล้อมที่พิทักษ์ให้ดีขึ้น รวมทั้งให้ความรู้เรื่องการกำจัดขยะและมลพิษที่เกิดจากขยะมูลฝอยอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ โดยการรณรงค์เผยแพร่ประชาสัมพันธ์อย่างจริงจังมากขึ้น โดยการแยกขยะมูลฝอยก่อนที่จะทิ้ง หรือการนำวัสดุเหลือใช้ที่สามารถนำกลับไปใช้ประโยชน์ใหม่ (Recycle) เมื่อนักศึกษาศรีเกิดความรู้ความเข้าใจแล้ว ย่อมก่อให้เกิดทัศนคติและในที่สุดจะก่อให้เกิดการลงมือปฏิบัติอย่างจริงจัง ปัญหาขยะที่นับวันจะเพิ่มมากขึ้น ย่อมจะลดลงได้ในที่สุด

4. กรมการศึกษานอกโรงเรียนควรได้จัดโครงการกิจกรรม เพื่อมุ่งพัฒนาทัศนคติต่อสิ่งแวดล้อมของนักศึกษาศรีที่ดีในการรักษาสิ่งแวดล้อม กิจกรรม หรือสื่อการเรียนการสอนควรได้เน้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนศึกษา เพื่อมุ่งให้นักศึกษาศรีได้รู้เห็นและกระทำบ่อย ๆ ในสภาพการณ์ปัจจุบันเช่น เปิดโอกาสให้นักศึกษาศรีได้ปฏิบัติจริง (ภาคสนาม) ในการศึกษาสภาพปัญหาของสิ่งแวดล้อมในชุมชน และเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหา หรือร่วมกับองค์กรท้องถิ่นรณรงค์

ของสิ่งแวดล้อมในชุมชน และเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหา หรือร่วมกับองค์กรท้องถิ่นรณรงค์
การรักษาสิ่งแวดล้อมสถานที่สาธารณะในชุมชน โดยกระทำอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยในลักษณะทำนองเดียวกันนี้ กับนักศึกษาศาสตรีในภาคอื่น ๆ
โดยนำมาเปรียบเทียบความรู้ ทักษะคิด และการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
ซึ่งอาจจะได้ผลแตกต่างกันออกไป เพื่อนำผลการวิจัยมาเป็นข้อมูลในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร
การเรียนการสอนให้เหมาะสมกับสภาพของนักศึกษาและชุมชนต่อไป
2. ควรจะได้มีการวิจัยศึกษา เปรียบเทียบ ความรู้ ทักษะคิด และการนำไปใช้ในชีวิต
ประจำวันเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในเขตอุตสาหกรรมและเขตเกษตรกรรม
3. ควรได้มีการวิจัยเชิงคุณภาพเรื่องนี้ เจาะเจาะจงในแต่ละพื้นที่เพื่อจะได้ทราบข้อมูล
เจาะลึกว่า นักศึกษาศาสตรี มีความรู้ ทักษะคิด และการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันเกี่ยวกับการอนุรักษ์
สิ่งแวดล้อมในแต่ละภูมิภาค เพราะลักษณะพื้นที่ในการปฏิบัติงานจะแตกต่างกัน ทั้งนี้เพื่อจะได้นำ
ข้อมูลไปพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป